

การศึกษบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

A STUDY ON THE ROLE OF THE PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF
ADMINISTRATORS IN ADMINISTRATIONS OF BASIC EDUCATION SCHOOLS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18

วิทยานิพนธ์
ของ
อุบลวรรณ ประจง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

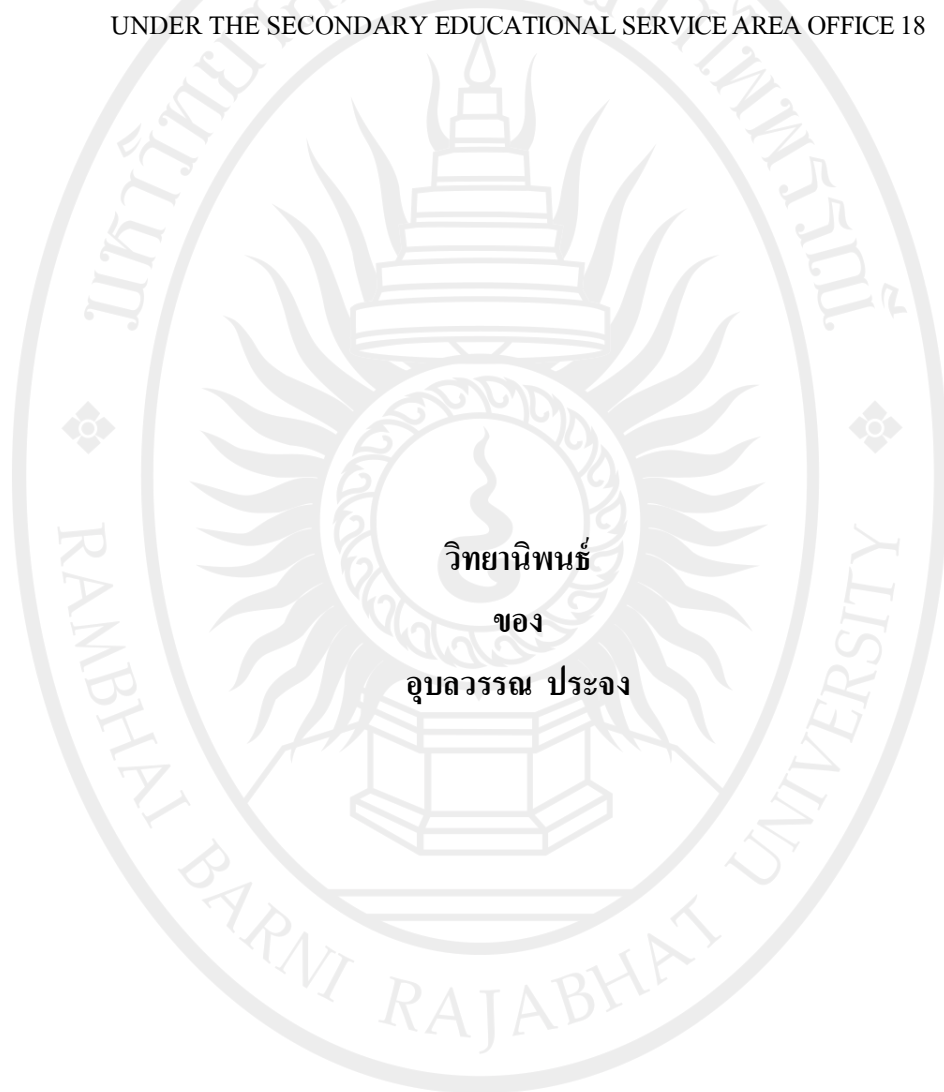
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เมษายน 2566

การศึกษบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

A STUDY ON THE ROLE OF THE PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF
ADMINISTRATORS IN ADMINISTRATIONS OF BASIC EDUCATION SCHOOLS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18

วิทยานิพนธ์
ของ
อุบลวรรณ ประจง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เมษายน 2566

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

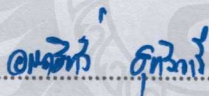
เรื่อง

การศึกษายบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

A Study on the Role of the Principles of Good Governance of Administrators in Administrations
of Basic Education Schools under the Secondary Educational Service Area Office 18

อุบลวรรณ ประจง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

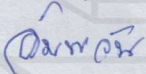
(ดร.อรรดลลิตี สุทธิวารีย์)

ประธานสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ)

ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์)

กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.เจนจบ สุขแสงประสิทธิ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

วันที่ 21 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2566

อุบลวรรณ ประจง. (2566). การศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกลี กศ.ค. (การบริหารการศึกษา)	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้
ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 18 จำนวน 346 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and
Morgan) วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random
Sampling) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการศึกษาบทบาทการบริหาร
ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 18 แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ใช้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มี
ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.48 - 0.79 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการ
ตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและเป็นรายด้าน
อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์

ในการปฏิบัติงานโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) ผลการเปรียบเทียบ
บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล, ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Ubonwan Prajong. (2023). **A Study on the Role of the Principles of Good Governance of Administrators in Administrations of Basic Education Schools under the Secondary Educational Service Area Office 18**. Thesis M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Associate Professor Dr. Sureemas Sukkasi Ed.D. (Educational Administration)	Chairman
Associate Professor Ampawan Prasertphak M.A. (Educational Psychology and Guidance)	Member

Abstract

The purposes of this research were to study and compare administrative role according to the good governance principles of basic school administrators under the Secondary Educational Service Area Office 18, classified by working experience and school size. The sample used in this research was a group of 346 school administrators and teachers under the Secondary Educational Service Area Office 18 resulting from Krejcie and Morgan's comparison table including proportionate stratified random sampling method. The instrument for collecting data was a 2-part questionnaire about the role of the principles of governance of administrators in administrations of basic education schools under the Secondary Educational Service Area Office 18. The first part collected general information of the respondents. The second part, regarding school administrations using the principles of good governance, was a five-rating scale questionnaire with a discrimination power of between 0.48 - 0.79, and its reliability was 0.93. The data were analyzed by: percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, One-way analysis of variance (One-way ANOVA), and examination of the difference of pairs by Scheffe's method.

The results explained that: 1) the role of the principle of good governance of administrators in administrations of basic education schools under the Secondary Educational Service Area Office 18, overall reached a high level; 2) the results of the comparison of the role of the principle of good governance administrators in administrations of basic education schools under the Secondary Educational Service Area Office 18, when classified by work experience, both overall and specific

perspectives had insignificant differences statistically; and 3) the results of the comparison of the role of the principle of good governance administrators in administrations of basic education schools under the Secondary Educational Service Area Office 18, when classified by school size, both overall and specific perspectives had statistical significance at the .05 level.

Keywords: Good Governance, Basic School Administrators

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำอย่างดียิ่งรวมถึงการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องอย่างละเอียดทุกขั้นตอน จากรองศาสตราจารย์ ดร. สุริย์มาศ สุขกสิ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบถามให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 18 ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

อุบลวรรณ ประจง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมุติฐานในการวิจัย.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การบริหาร.....	9
ความหมายของการบริหาร.....	9
ความสำคัญของการบริหาร.....	10
การบริหารสถานศึกษา.....	11
ความหมายของการบริหารสถานศึกษา.....	11
ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา.....	12
องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษา.....	13
หลักธรรมาภิบาล.....	16
ความหมายของธรรมาภิบาล.....	16
ความสำคัญของธรรมาภิบาล.....	18
ลักษณะของธรรมาภิบาล.....	21
การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล.....	22
หลักนิติธรรม.....	22
หลักคุณธรรม.....	23
หลักความโปร่งใส.....	24
หลักการมีส่วนร่วม.....	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
หลักความรับผิดชอบ.....	26
หลักความคุ้มค่า.....	28
นโยบายการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
งานวิจัยต่างประเทศ.....	31
งานวิจัยในประเทศ.....	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	57
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	57
วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
สรุปผลการวิจัย.....	59
อภิปรายผล.....	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
ข้อเสนอแนะ.....	63
บรรณานุกรม.....	64
ภาคผนวก.....	71
ภาคผนวก ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	72
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	74
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	82
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	91
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	99
ประวัติของผู้วิจัย.....	102

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	38
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.....	43
3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน.....	44
4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้อ.....	45
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักคุณธรรม โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	46
6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักความโปร่งใส โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	47
7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	48
8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักความรับผิดชอบ โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	49
9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักความคุ้มค่า โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	50
10	ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	53
12 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในภาพรวมระหว่างขนาดของสถานศึกษา โดยทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีเชฟเฟ้ (Scheffe').....	54
13 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักความโปร่งใส โดยทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีเชฟเฟ้ (Scheffe').....	55
14 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักการมีส่วนร่วม โดยทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีเชฟเฟ้ (Scheffe').....	56
15 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การศึกษามบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.....	92
16 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการศึกษามบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.....	100

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ในยุคปัจจุบันการเชื่อมต่อระหว่างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการสื่อสารโทรคมนาคมที่อาศัยเทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์ขั้นสูงเข้ามารวมกันทำให้มีลักษณะโลกไร้พรมแดนส่งผลให้สังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก และความเจริญทางเทคโนโลยีที่รุดหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมากกว่าอดีตที่ผ่านมา ประเทศใดที่มีการเตรียมความพร้อมย่อมสามารถเผชิญและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที ดังนั้นจึงพบว่าในเวลานี้และในอนาคตข้างหน้าประเทศต่าง ๆ กำลังให้ความสำคัญต่อการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในฐานะที่เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเหมาะสม และมีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการในการใช้กำลังของประเทศ เพราะการศึกษาในที่นี้ หมายถึง ความเจริญงอกงามเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน คือ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ถ้าประเทศใดประชากรมีการศึกษาสูง ประเทศนั้นก็จะมีกำลังคนที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาประเทศ และไม่ตกเป็นเบี้ยล่างของผู้อื่น อีกทั้งผู้ที่มีการศึกษาย่อมสามารถที่จะนำเอาความรู้ที่มีไปพัฒนาตนเอง และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้กลายเป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์อย่างมีเหตุมีผล มีระเบียบวินัย กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้ เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเทศชาติของตนในอันที่จะสามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของโลกได้ทันสถานการณ์ (วิภาส ทองสุทธิ, 2551 : 1)

สถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของสมาชิกในสังคมให้สามารถติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและปฏิบัติตนให้มีคุณค่าแก่สังคม ช่วยอบรมสั่งสอนให้สมาชิกในสังคมได้พัฒนาบุคลิกภาพ มีกิริยามารยาท จริยธรรมคุณธรรม เคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักปฏิบัติตามที่ตนเอง อีกทั้งยังส่งเสริมหน้าที่การงานให้แก่บุคคลได้เรียนรู้ในอาชีพที่เหมาะสมซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การที่สมาชิกในสังคมจะเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพต่อส่วนรวม ได้รับตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้น มีเกียรติและได้รับการยกย่องขึ้นอยู่กับการศึกษาได้อย่างจริงจังของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบควบคุม กำกับ ดูแลการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนต้องปฏิบัติงานใกล้ชิดกับครูผู้สอน

และนักเรียนมากที่สุด คุณภาพของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนขึ้นอยู่กับพฤติกรรมและความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ (ปรัชญา เวสารัชช์. 2554 : 10)

ธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและการปกครอง เดิมคิดกันว่า ภาครัฐเท่านั้นที่ เป็นผู้ดูแลกิจการบ้านเมือง แต่ปัจจุบันแนวคิดของภาครัฐได้ปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้นำมาให้ภาคอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้กระบวนการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเกิดผลอย่างจริงจัง จึงได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ใช้เป็นแนวทางในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษากำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร ซึ่งสถานศึกษาจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลนั้นสถานศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการยังต้องมีความจำเป็นสูง (ธีระ รุญเจริญ. 2558 : 94)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 18 มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเป็นรูปแบบ เป็นระบบ มีการบริหารจัดการที่ดี เพื่อจะพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หลักธรรมาภิบาลจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถขององค์กรในการนำหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาที่ครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจการ เป็นการบริหารงานยุคใหม่ที่เน้นความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบ ความประพฤติดชอบ การมีส่วนร่วม และกระบวนการยุติธรรม โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้ได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาเกิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยดำเนินการจัดประชุมปฏิบัติการจัดทำสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อสร้างความตระหนักและให้ความรู้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักและแนวปฏิบัติประจำปีตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดวางระบบควบคุมภายใน จัดทำตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการที่ชัดเจน เผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบ มีการประเมินผลเป็นระยะ และรายงานผลอย่างต่อเนื่องทุกปี อีกทั้งยังส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารจัดการการศึกษาโดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม

ในการตัดสินใจ บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างประหยัด คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้บุคลากรในองค์กรของสถานศึกษาได้มีส่วนร่วม ในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน โดยผู้บริหารที่เอาใจใส่ต่องานวิชาการ ทุ่มเทให้กับ งานพัฒนาการเรียนการสอน มีคุณธรรม และมีภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ของสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี อีกทั้งบุคลากรยังได้รับการพัฒนา และมีขวัญกำลังใจในการทำงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. 2562 : 34)

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อ การดำเนินการจัดการศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารที่ดีต้องบริหารงาน ด้วยความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการแสวงหาความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล และสอดคล้องกับการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษายาทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สำหรับนำไปใช้ เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษายาทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยทำให้ทราบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งสามารถ ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุง พัฒนารายาทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูล ประกอบแนวทางในการวางแผนพัฒนารายาทบาทการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มี ประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 3,459 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 346 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็น

1.1.1 ประสิทธิภาพน้อย

1.1.2 ประสิทธิภาพมาก

1.2 ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น

1.2.1 ขนาดเล็ก

1.2.2 ขนาดกลาง

1.2.3 ขนาดใหญ่

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ประกอบด้วย

2.1 หลักนิติธรรม

2.2 หลักคุณธรรม

2.3 หลักความโปร่งใส

2.4 หลักการมีส่วนร่วม

2.5 หลักความรับผิดชอบ

2.6 หลักความคุ้มค่า

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 18 ที่ปฏิบัติงานบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ประกอบด้วย

1. หลักนิติธรรม หมายถึง กฎระเบียบ ข้อบังคับและกติกาต่างๆ ที่ใช้ในองค์กร เป็นข้อตกลงร่วมกัน เป็นที่ยอมรับของสมาชิกและสังคม ข้อบังคับเหล่านี้จะต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในองค์กรและผู้ที่มาใช้บริการด้วยการกำหนดและการปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติในการทำในสิ่งที่ถูกต้องด้วยความซื่อสัตย์จริงใจ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม บนพื้นฐานของศีลธรรม จริยธรรม โดยอยู่ภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา พร้อมกันนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรยึดถือคุณธรรมเป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การปฏิบัติงานหรือการบริหารจัดการที่ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันกับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา และมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องที่ชัดเจนและเชื่อถือได้ ผู้บริหารต้องมีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ บุคลากรให้มีความเข้าใจนโยบาย เป้าหมาย การปฏิบัติงานในแต่ละส่วน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธาทุกคนจะต้องอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การปฏิบัติงานหรือการบริหารจัดการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ข้าราชการครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชาชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงานตามนโยบายของสถานศึกษา ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่น ความตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ให้บรรลุตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับกฎระเบียบ และหลักเกณฑ์ของสถานศึกษา ตระหนักถึงสิทธิ ความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหา พร้อมทั้งจะรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาคงจนจนการพินิจพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกในสถานศึกษา

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและมีความเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมต่อการพัฒนาการศึกษา โดยยึดถือประโยชน์สูงสุดของสังคมและประเทศชาติ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพทางการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษา โดยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน หรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562

ครู หมายถึง ข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หมายถึง หน่วยงานที่บริหาร จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบ่งออกเป็น 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอน เริ่มปฏิบัติราชการ โดยนับเวลาตั้งแต่วันบรรจุแต่งตั้งจนถึงปัจจุบัน ได้แก่

1. ประสบการณ์น้อย หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย ซึ่งได้จากการหาค่าเฉลี่ยของประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ของกลุ่มตัวอย่าง
2. ประสบการณ์มาก หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย ซึ่งได้จากการหาค่าเฉลี่ยของประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง

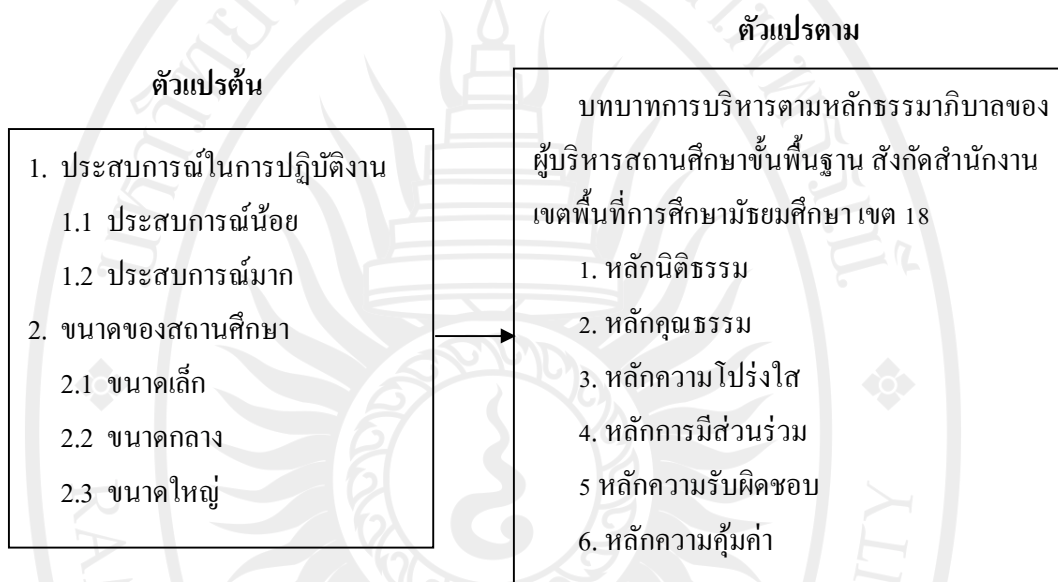
ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดขนาดตามจำนวนนักเรียน ซึ่งแบ่งตามเกณฑ์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น 3 ขนาด คือ

1. ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 - 499 คน
2. ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 - 1,499 คน
3. ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษายาทบทนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552 : 1) ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ยาทบทนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน

2. ยาทบทนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การบริหาร
  - 1.1 ความหมายของการบริหาร
  - 1.2 ความสำคัญของการบริหาร
2. การบริหารสถานศึกษา
  - 2.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
  - 2.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
  - 2.3 องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษา
3. หลักธรรมาภิบาล
  - 3.1 ความหมายของธรรมาภิบาล
  - 3.2 ความสำคัญของธรรมาภิบาล
  - 3.3 ลักษณะของธรรมาภิบาล
4. การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
  - 4.1 หลักนิติธรรม
  - 4.2 หลักคุณธรรม
  - 4.3 หลักความโปร่งใส
  - 4.4 หลักการมีส่วนร่วม
  - 4.5 หลักความรับผิดชอบ
  - 4.6 หลักความคุ้มค่า
5. นโยบายการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยต่างประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยในประเทศ

ลิขสิทธิ์ของวิทยานิพนธ์นี้สงวนลิขสิทธิ์โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การบริหาร

ความหมายของการบริหาร

นันทิยา ศรีหิ่ง (2553 : 15 - 16) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการวางแผนภายในองค์กร โดยอาศัยผู้นำหรือผู้บริหารในการใช้ทักษะเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ และส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่บุคคลในองค์กรร่วมกันวางไว้

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555 : 8) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ ผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติ แต่ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนเป็นผลสำเร็จตรงตามจุดหมายขององค์กรหรือตรงตามจุดหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555 : 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหน้าที่ในการบริหาร ได้แก่ การวางแผนการจัดองค์กร การชี้นำ และการควบคุมองค์กร

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2557 : 13) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่มีผู้กระทำตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันทำเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยใช้กระบวนการทำอย่างมีระเบียบ ทรัพยากร และเทคนิคต่าง ๆ ที่เหมาะสม

ศิริ ถิอาสนา (2557 : 8) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมของกลุ่มตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันจัดการทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อได้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ จัดการกระบวนการบริหารหรือหน้าที่การบริหารประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การจัดคณะทำงาน การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel. 2001 : 437 - 438) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ เช่น การตัดสินใจการสร้างแรงจูงใจ ภาวะผู้นำโดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคตด้วย

เฮอร์เชย์ และคณะ (Hersey and et al. 2001 : 9) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคล และกลุ่มบุคคล ซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ เครื่องมือต่าง ๆ งบประมาณ และเทคโนโลยี เพื่อที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจ อันจะทำให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีเหตุผล ซึ่งต้องมีปัจจัยในการดำเนินการ ได้แก่ คน เงิน วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายและกิจกรรมที่วางไว้

ความสำคัญของการบริหาร

สุชิน เรืองบุญส่ง (2551 : 9) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญ เพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การบริหาร การศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละยุคสมัย ปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้หรือเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ ในสังคมสมัยใหม่นี้ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับ สถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาได้ และนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นพลังสำคัญสำหรับการอยู่รอด และการพัฒนา ทั้งสำหรับบุคคล สังคม และประเทศชาติโดยรวม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 8) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารเป็นการจัดการที่ต้องกำหนดแบบแผน เพราะถ้าระบบบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือน ต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะการดำเนินการต่าง ๆ มิใช่เพียงแต่กิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำ เพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีเพื่อนร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และ ความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเทคนิควิธีและกระบวนการ การบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554 : 3) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหาร มีความสำคัญเพราะเป็นการจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงาน ที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน มีกระบวนการประเมินผลที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2557 : 3) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหาร เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบ และใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร

เฟสเตอร์ และเคท (Fester and Kettl. 1991 : 7) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหาร เป็นการจัดการที่ทำให้เกิดความสำเร็จและเห็นว่าการบริหาร เป็นกระบวนการระดมความรู้ ความสามารถที่ทำให้บุคลากรดำเนินการให้ไปสู่เป้าหมายได้ผลสำเร็จสูงสุด

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel. 2001 : 4) ได้กล่าวถึง การบริหารว่ามีความสำคัญ และส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในงานของผู้บริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการนำและการใช้ภาวะผู้นำในการปรับเปลี่ยน และพัฒนางานให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหาร เป็นการจัดการที่ต้องกำหนดแบบแผน เพื่อให้ การบริหารเป็นการจัดการที่มีระบบและทุกส่วนที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือ มีระบบการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่อง นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้งาน บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

การบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

จันทร์านี สงวนนาม (2551 : 3) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง ศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร โดยอาศัยภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ เพื่อบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทองศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ (2554 : 13) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ และเป็นสมาชิกที่ดีมีเป็นประโยชน์ต่อสังคม

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555 : 10) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทำงานด้วยบุคคลและทรัพยากรในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนและสังคม มีความเจริญงอกงาม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสร้างสรรค์จรรย อดความก้าวหน้า ทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดการสิ่งแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุน ให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

หวน พันธุพันธ์ (2556 : 2) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลซึ่งร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยการจะพัฒนาคน ให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องมีการดำเนินการในด้านการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดการอาคารสถานที่ พัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอน ในสถาบันการศึกษา

กู๊ด (Good, 1973 : 14) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การวินิจฉัย สั่งการ การควบคุม และการจัดการเกี่ยวกับงานบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา ตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดีของสังคม ภายใต้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

วิทยากร เชียงกูล (2551 : 19) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า การบริหารสถานศึกษาในรูปแบบการกระจายอำนาจโดยตรงสู่สถานศึกษา เป็นรูปแบบการบริหาร จัดการศึกษาที่เกิดขึ้นใหม่ตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน

ชัยเสถียร พรหมศรี (2551 : 12) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่องค์กร การที่องค์กรจะมีประสิทธิภาพหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้จัดการเป็นสำคัญ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กรไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้าปราศจากการบริหารจัดการที่ดี และทักษะการบริหารที่ดีของผู้บริหารองค์กร ดังนั้นการจัดการที่ดี และมีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อความก้าวหน้าและความสำเร็จขององค์กร

ภารดี อนันต์นาวิ (2551 : 15) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า เป็นกระบวนการและสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้เป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำในกลุ่มและมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มบุคคลนั้น สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่ามีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กลุ่มเผชิญอยู่ได้ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของผู้นำในการชักจูง หรือชี้แนะบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 49) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่าเป็นการดำเนินการร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ เข้ามามีส่วนสนับสนุนในการดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้

กริฟฟิทส์ (Griffiths, 1958 : 243) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่าเป็นศูนย์กลางของการบริหาร หน้าที่หลักของการบริหาร คือ การสั่งการและการควบคุม กระบวนการตัดสินใจนั้นควรมีขั้นตอนดังนี้ ศึกษาดูว่าปัญหาคืออะไร แล้ววางขอบเขตปัญหานั้น วิเคราะห์และประเมินผลปัญหานั้น ๆ สร้างเกณฑ์และมาตรฐานเพื่อประเมินผลทางเลือก หรือการตัดสินใจ รวบรวมข้อมูล หาทางเลือกหรือวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ลงมือปฏิบัติตามทางเลือก

ที่ดีกว่าโดยวางโปรแกรมการแก้ปัญหา ควบคุมกิจกรรมในโปรแกรมนั้น ประเมินผลที่ได้ และกระบวนการที่ดำเนินไปเพื่อที่เป็นเครื่องช่วยผู้นำในการตัดสินใจ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นการบริหาร โดยมีผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบาย เพื่อให้การบริหารเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้จะต้องมีการวางแผน การกำหนดนโยบาย ซึ่งนำมาเพื่อความสำเร็จของสถานศึกษา และได้รับการยอมรับจากบุคคลภายนอกและภายในสถานศึกษา

องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2551 : 50 - 54) ได้กำหนดองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐาน ประกอบด้วย

1. หลักและกระบวนการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 1.1 หลักการ ทฤษฎีการบริหาร และการบริหารสถานศึกษา
- 1.2 ระบบกระบวนการบริหารและจัดการการศึกษายุคใหม่
- 1.3 การสร้างวิสัยทัศน์ในการบริหารและจัดการศึกษา
- 1.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
- 1.5 บริบทและแนวโน้มการจัดการศึกษา

2. นโยบายและการวางแผนการศึกษา ประกอบด้วย

- 2.1 พื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมการเมือง และเทคโนโลยีที่มีผลต่อการจัดการศึกษา
- 2.2 ระบบและทฤษฎีการวางแผน
- 2.3 การวิเคราะห์และการกำหนดนโยบายการศึกษา
- 2.4 การวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.5 การพัฒนานโยบายการศึกษา

3. การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย

- 3.1 การบริหารจัดการเรียนรู้ที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3.2 หลักการและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร
- 3.3 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
- 3.4 หลักและแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศ
- 3.5 กลยุทธ์การนิเทศการศึกษา
- 3.6 การวางแผนการและการประเมินผลการนิเทศการศึกษา
- 3.7 ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา
- 3.8 หลักและเทคนิคการวัดและการประเมินผลทางการศึกษา
- 3.9 สถิติและคอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัย

4. การบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ ประกอบด้วย
  - 4.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานธุรการ การเงิน วัสดุและอาคารสถานที่
  - 4.2 การจัดวางระบบควบคุมภายใน
  - 4.3 เทคนิคการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา
5. การบริหารบุคลากร ประกอบด้วย
  - 5.1 หลักการบริหารงานบุคลากร
  - 5.2 การประเมินและวางแผนกำลังคน
  - 5.3 การสรรหาพนักงาน
  - 5.4 การฝึกอบรม
  - 5.5 การจัดการเงินเดือน
  - 5.6 สวัสดิการ
6. การบริหารกิจการนักเรียน ประกอบด้วย
  - 6.1 คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
  - 6.2 ระบบช่วยเหลือนักเรียน
  - 6.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
7. การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย
  - 7.1 หลักการและกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 7.2 องค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 7.3 มาตรฐานการศึกษา
  - 7.4 การประกันคุณภาพภายในและภายนอก
  - 7.5 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษา
8. การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย
  - 8.1 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
  - 8.2 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ
  - 8.3 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
9. การบริหารการประชาสัมพันธ์ชุมชน ประกอบด้วย
  - 9.1 หลักการประชาสัมพันธ์
  - 9.2 กลยุทธ์การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
10. คุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย
  - 10.1 คุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

10.2 จรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา

10.3 การพัฒนาจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษาให้ปฏิบัติตนในกรอบคุณธรรม

10.4 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2557 : 28) ได้กำหนดองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษา ประกอบไปด้วย

1. งานวิชาการ ได้แก่ งานด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผลและมาตรฐานการศึกษา

2. งานด้านบุคคล

3. งานด้านการเงินและงบประมาณ

4. งานด้านบริหารงานทั่วไป ได้แก่ งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์กับชุมชน งานจัดโครงสร้างองค์การ งานการคมนาคมและขนส่งนักเรียน และงานด้านกิจการนักเรียน

ทัน ไทรงาม (2560 : 523 - 524) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. บรรยากาศขององค์กร

2. ภาวะผู้นำ

3. การมีส่วนร่วม

4. การวางแผน

5. การพัฒนาครู

6. การเรียนสอนที่เข้มแข็ง

7. มีความคาดหวังต่อนักเรียนในระดับสูง

8. การประกันคุณภาพการศึกษา

แคมป์เบล (Campbell. 1983 : 116) ได้กล่าวว่า งานบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า ประกอบด้วย

1. กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และกฎของโรงเรียน เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน

2. กำหนดกลยุทธ์และมาตรการที่นำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

ของโรงเรียน

3. จัดตั้งและประสานงานในองค์กรเพื่อนำนโยบาย แผนงาน โครงการ ไปสู่การปฏิบัติ

ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีที่ทำให้บุคลากรเข้าใจระบบงาน

4. จัดหาแหล่งสนับสนุนทรัพยากร รวมถึงการบริหารทรัพยากรและงบประมาณให้เพียงพอ

และประสบผลสำเร็จ

5. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และสร้างการยอมรับในการบริหารจัดการ
6. บริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย หลักและกระบวนการบริหารสถานศึกษา นโยบายและการวางแผนการศึกษา การบริหารวิชาการ มุ่งงานด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลและมาตรฐานการศึกษา การบริหารงานงบประมาณ ได้แก่ งานด้านการบริหารธุรการ การเงิน พัสดุ การบริหารงานบุคลากร งานด้านการบริหารกิจการนักเรียน ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลสำคัญที่นำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ เพราะผู้บริหารนั้นจะต้องเป็นผู้ที่อำนวยความสะดวกแก่ครูที่ปฏิบัติการสอน รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ และเป็นผู้ประสานและสร้างความสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

หลักธรรมาภิบาล

ความหมายของธรรมาภิบาล

ทินกร อัครศรีชัยโรจน์ (2551 : 21) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมีคุณภาพ เป็นแนวทางในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศชาติ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขภาวะวิกฤตอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกปัจจุบัน

สันถวนต์ พยาเลี้ยง (2552 : 13) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศโดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน อย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อย่างสมดุลส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

บังอร จันกรม (2552 : 43) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีโดยการร่วมมือจากรัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาชน ได้เข้ามา

มีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อพัฒนาอย่างจริงจัง และมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ซึ่งในการดำเนินการต้องแสดงให้เห็นถึงความชอบธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมและยังตรวจสอบได้ ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาองค์กรและประเทศให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จอย่างมีศักยภาพ และยั่งยืน

ถวิล อร์ญเวศ (2553 : 31) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมภิบาล หมายถึง หลักการบริหาร หรือการปกครองที่ประกอบไปด้วยหลักธรรม คุณงามความดี ปกครองโดยยึดหลักกฎหมาย กฎ กติกา กฎเกณฑ์ ส่งเสริมคนดีให้มีส่วนร่วม มีการพัฒนาและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และสันติวิธี ส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูล มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ตัดสินใจด้วยความสุจริต โปร่งใส ไม่คดโกง และสามารถตรวจสอบได้ และยึดหลักการปกครองที่เพียงพอ คุ่มค่า คุ่มทุน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553 : 82) ได้กำหนดไว้ว่า ธรรมภิบาล หมายถึง การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองคลองธรรม

ศิลปพร ศรีจันเพชร (2554 : 1) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมภิบาล หมายถึง กระบวนการ ตัดสินใจ และการนำผลการตัดสินใจปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะและสิทธิมนุษยชน โดยหลักการบริหารจัดการที่ดีต้องปราศจากการบิดเบือน ใช้ประโยชน์ในทางที่ผิดและคอร์รัปชัน

องค์การสหประชาชาติ (United Nations. Online. 2000) ได้กำหนดไว้ว่า ธรรมภิบาล หมายถึง หลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกประเภทให้มีการพัฒนา ที่เท่าเทียมกัน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคม มีคำตอบพร้อมเหตุผล ที่สามารถชี้แจงได้

เอเจอร์ (Agere. 2002 : 42 - 43) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมภิบาล หมายถึง ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นหลักประกันการดำเนินนโยบาย ทางการเมือง สังคมเศรษฐกิจวางอยู่บนฉันทานุมัติอย่างกว้างขวางของสังคม และความมั่นใจว่า เสียงของคนจนและคนด้อยโอกาสจะเป็นที่รับฟังในกระบวนการกำหนดและดำเนินนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร

สรุปได้ว่า ธรรมภิบาล หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการบ้านเมือง โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาชน หลักการบริหารที่ประกอบไปด้วยหลักธรรม คุณงามความดี การปกครองโดยยึดหลักกฎหมาย กฎ กติกา กฎเกณฑ์ และส่งเสริมให้คนดีได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูล และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ความสำคัญของธรรมาภิบาล

พระราชญาณวิไลฐู (เสริมชัย ชยมงฺคโล) (2552 : 19) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของธรรมาภิบาลว่า เป็นสิ่งที่ช่วยให้ระบบบริหารของรัฐมีความยุติธรรมเป็นที่น่าเชื่อถือทั้งในและต่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552 : 97) ได้กำหนดไว้ว่า ธรรมาภิบาลมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการ ดังต่อไปนี้

1. เป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เอื้อประโยชน์ให้กับคนทุกระดับทั้งคนจนคนรวย
2. หลักธรรมาภิบาลเป็นมาตรฐานสากลที่บ่งชี้ถึงระดับการพัฒนาของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
3. หลักธรรมาภิบาลมีหลักการการบริหารหลายรูปแบบที่ถูกนำมาใช้ในการบริหาร เช่น ระบบมาตรฐานสากลภาครัฐแห่งประเทศไทย ระบบการควบคุมคุณภาพ ระบบมาตรฐานสากล การบริหารคุณภาพทั้งระบบ การบริหารที่ยึด โรงเรียนเป็นฐาน
4. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 กำหนดให้จัดโครงสร้างระบบและกระบวนการจัดการศึกษาโดยยึดหลักกระจายอำนาจและหลักการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล
5. หลักธรรมาภิบาลเป็นกุญแจสำคัญในการนำไปสู่การฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศด้อยพัฒนา
6. หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการสำคัญที่องค์การระหว่างประเทศใช้เป็นเงื่อนไขในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศด้อยพัฒนาหรือประเทศที่กำลังพัฒนา
7. หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
8. หลักธรรมาภิบาลมีกระบวนการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นธรรมต่อคนในสังคม ให้ความมั่นใจแก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและยากจน มีการจัดระบบเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และรักษาความสมดุลของระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศอย่างมีเสถียรภาพ

ศิริชัย กาญจนวาที (2553 : 29 - 31) ได้ให้ความสำคัญของธรรมาภิบาลว่าเป็นหลักการปกครองตามวิถีธรรมาธิปไตย เป็นการปกครองบ้านเมืองที่มีความเป็นธรรมมีกฎเกณฑ์ที่ดี มีการจัดระบบองค์กรและกลไกต่าง ๆ ในส่วนราชการ องค์กรภาครัฐ องค์กรอิสระ องค์กรเอกชน และอื่น ๆ ทั้งที่เป็นนิติบุคคล ภาคเอกชน และภาคประชาชน ดังนั้น ธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวทาง

ในการจัดระเบียบ เพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนของทั้งประเทศ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขและตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการ บริหารจัดการที่ดีเพราะมีการปรับวิถีคิดวิธีการบริหารราชการของประเทศไทยระบบธรรมาภิบาล จึงมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการและเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก ซึ่งสามารถสรุปความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ได้ดังนี้

1. เป็นหลักการพื้นฐาน ในการสร้างความเป็นธรรมในสังคมเอื้อประโยชน์ให้กับคนทุกระดับทั้งคนจนคนรวย ในเรื่องการเมืองการได้มีงานทำ การพัฒนาที่เท่าเทียม และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2. การสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในทุกระดับจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืน โดยมีคนเป็นศูนย์กลางที่แท้จริง ทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เสถียรภาพ
3. ธรรมาภิบาล ช่วยลด บรรเทา หรือแก้ปัญหา ถึงแม้ปัญหาที่เกิดขึ้นจะมีความรุนแรง ก็ยังช่วยลดหรือบรรเทาความรุนแรงลง ไปและปัญหาที่ไม่รุนแรงก็อาจจะไม่เกิดขึ้นอีก
4. ธรรมาภิบาลจะช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็งในทุกด้าน ทั้งด้านคุณค่าและจิตสำนึก ทางสังคมการเมือง วัฒนธรรม จริยธรรม และเศรษฐกิจ มีสมรรถนะ มีความโปร่งใส สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและเอื้ออาทรต่อกันมีความรุ่งเรืองต่อไปด้วยฐานอันมั่นคง
5. ธรรมาภิบาลจะช่วยลดปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงและส่งเสริมให้คนมีความซื่อสัตย์สุจริต
6. ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่เกื้อหนุนสังคมประชาธิปไตย จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลโดยประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง
7. ธรรมาภิบาลจะช่วยให้ระบบบริหารของรัฐบาลมีความยุติธรรมเป็นที่น่าเชื่อถือทั้งในและต่างประเทศ
8. ปัจจุบันแนวคิดธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับและแพร่หลายมากขึ้น ประเทศต่าง ๆ มีความต้องการธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้น ธรรมาภิบาลจึงกลายเป็นมาตรฐานสากลที่บังคับถึงระดับการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หากสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นได้ย่อมหมายถึงการได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากสังคมระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น

ทิวากร แก้วมณี (2554 : 6) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของธรรมาภิบาลว่ามี 3 องค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ภาครัฐ ซึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างการพัฒนาการบริหาร การปฏิรูปการเมืองและกฎหมาย
2. ภาคเอกชน ซึ่งจะมีส่วนในการประกอบธุรกิจที่ดี ดำเนินธุรกิจอย่างซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะทำให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง ซึ่งในภาคเอกชนมีหลักในการดำเนินธุรกิจ ดังนี้

- 2.1 มีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและการกระทำของบริษัท
  - 2.2 ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้วยขีดความสามารถและประสิทธิภาพที่เพียงพอ
  - 2.3 การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม และมีคำอธิบาย
  - 2.4 ความโปร่งใสในการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้
  - 2.5 การมีวิสัยทัศน์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรในระยะยาว
  - 2.6 การมีจริยธรรมและจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจ
3. ภาคประชาชนหรือองค์กรต่าง ๆ ก็จะมีส่วนร่วมในการเกื้อหนุนในการดำเนินการของรัฐและเอกชน โดยการที่กลุ่มทางสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ตั้งอยู่ในความถูกต้องได้

แดห์ล (Dahl, 2000 : 44) ได้กล่าวว่า กระแสโลกาภิวัตน์เน้นกระบวนการความเป็นประชาธิปไตยและสร้างธรรมาภิบาล เพราะเป็นการตอบสนองความชอบของประชาชนที่ถือว่า เป็นความเท่าเทียมของการเมือง ประชาชนต้องมีโอกาสในการกำหนดความพอใจของตนเอง นั่นคือต้องประกันว่าประชาชนมีเสรีภาพที่จะรวมตัวกัน มีเสรีภาพในการแสดงออก และรวมถึง การลงคะแนน มีแหล่งทางเลือกของข้อมูล มีเสรีภาพ มีการเลือกตั้งที่ยุติธรรม ผู้นำทางการเมือง มีสิทธิในการแข่งขันเพื่อการเลือกตั้งและมีสถาบันที่มาจาก การเลือกตั้ง และการแสดงออกของประชาชนเพื่อการดำเนินการตามนโยบายประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ มีการสร้างความเข้าใจร่วมกัน มีการควบคุมทางนโยบาย มีอิสระทางความคิด มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปกป้องความสิทธิส่วนบุคคล มีความเท่าเทียมกันทางการเมือง และประชาธิปไตยแนวทางใหม่นำมาซึ่งการแสวงหาเสรีภาพและความเจริญ

แซม (Sam, 2000 : 59) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล คือ การสร้างคุณภาพของหน่วยงานภาครัฐ โดยมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดระดับการมีธรรมาภิบาลในองค์กรประกอบต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. ความต้องการของประชาชน และความสามารถในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของรัฐได้
2. คุณภาพของความโปร่งใสในการดำเนินงานทุกอย่างของรัฐ และความสามารถในการบริหารข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็วของหน่วยงานของรัฐ
3. ระดับคุณภาพของการให้บริการประชาชน
4. การให้ความสำคัญกับผลการดำเนินงานและเงื่อนไขของทรัพยากร
5. การประสานงานและความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อบริการที่ดีแก่ประชาชน

6. ความคงเส้นคงวาและความยุติธรรมในการปฏิบัติทางกฎหมาย ระเบียบ และนโยบาย
7. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน
8. การกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันในการพัฒนาสินค้าและบริการในราคาอย่างมเยา
9. ความยืดหยุ่นของโครงสร้างของรัฐ การมีกลไกของรัฐที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถแสดงความคิดเห็นหรือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของรัฐ
10. ศักยภาพและความเป็นไปได้ของการบริหารหน่วยงาน

สรุปได้ว่า ความสำคัญของธรรมาภิบาลเป็นยุทธศาสตร์แนวทางการปกครองตามวิถีประชาธิปไตย ทั้งยังเป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เอื้อประโยชน์ให้กับทุกคน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ซึ่งธรรมาภิบาลจะช่วยให้ระบบของรัฐมีความยุติธรรมเป็นมาตรฐานสากลที่จะใช้ขับเคลื่อนองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

ลักษณะของธรรมาภิบาล

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551 : 36) กล่าวว่าไว้ว่า ลักษณะของธรรมาภิบาลว่า ถูกนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทั้งในระดับประเทศและระดับองค์กร ทั้งในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไรต่าง ๆ แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนและผลักดันโดยองค์กรระหว่างประเทศจำนวนมากในช่วงเกือบ 2 ทศวรรษที่ผ่านมาและได้รับการตอบรับอย่างดีในหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย แนวคิดนี้ยังสามารถนำมาปรับใช้กับการบริหารเมืองได้ด้วย ซึ่งไม่ได้หมายความว่าเพียงการทำให้เกิดการจัดการปกครองที่ดีในระดับภายในหน่วยงานปกครองท้องถิ่นระดับองค์กรแต่ละแห่งเท่านั้น หากยังหมายถึงการบริหารจัดการเมืองในขอบเขตพื้นที่ของเมือง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่หลากหลาย กว้างขวางเกินกว่าเพียงหน่วยงานราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่รวมถึงบทบาทของธุรกิจ ร้านค้า สถานศึกษา สถานประกอบการของเอกชน และองค์กรการกุศล มูลนิธิ สมาคมต่าง ๆ ด้วย

วิภาส ทองสุทธิ (2551 : 13) กล่าวว่าไว้ว่า ลักษณะของธรรมาภิบาลว่า มีลักษณะเป็นกฎเกณฑ์เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ของทุกภาคในสังคม ซึ่งกฎเกณฑ์นี้อาจหมายถึงรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รวมถึงกฎเกณฑ์ที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น กฎเกณฑ์ทางธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา และศีลธรรมด้วย

ถวิลวดี บุรีกุล (2552 : 21) กล่าวว่าไว้ว่า ลักษณะของธรรมาภิบาลว่า มีลักษณะเป็นแนวความคิดที่ลดอำนาจรัฐลงเรื่อย ๆ เป็นการเพิ่มบทบาทและกลไกในการบริหารจัดการบ้านเมืองมากขึ้นของสังคม กลไกการปกครองเป็นการเน้นความสัมพันธ์ภายในประเทศ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและสังคมโดยรวมว่าต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นธรรมมีประสิทธิภาพ

ฉดา จันทร์สม (2555 : 55) กล่าวว่าไว้ว่า ลักษณะของธรรมาภิบาลว่า มีลักษณะเป็นแนวคิด และอุดมคติใช้ในสาขาสังคมศาสตร์และรัฐศาสตร์ ธรรมาภิบาลเป็นทั้งเหตุและผลที่เกิดขึ้น มีแนวปฏิบัติ เป้าหมาย และผลที่เกิดขึ้น เป็นแนวคิดในเชิงบวกและเชิงคุณธรรม

สรุปได้ว่า ลักษณะของธรรมาภิบาล เป็นกระบวนการที่มีแนวความคิดของความสัมพันธ์ ระหว่างประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล ในการพัฒนาสังคม การปฏิบัติงาน และการบริหารสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสตรวจสอบได้และมีความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบาย ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ประกอบด้วย

หลักนิติธรรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551 : 1 - 3) กล่าวว่าไว้ว่า หลักนิติธรรม เป็นการ ใช้กฎหมาย เป็นบรรทัดฐานและทุกคนเคารพกฎหมาย โดยที่กรอบของกฎหมายที่ใช้ในประเทศต้องมีความยุติธรรม และถูกบังคับใช้กับคนกลุ่มต่าง ๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ทินกร อัครศรีชัยโรจน์ (2551 : 9) กล่าวว่าไว้ว่า หลักนิติธรรม เป็นระเบียบและหลักเกณฑ์ ที่ใช้เป็นข้อตกลงของหน่วยงาน โดยที่ระเบียบและหลักเกณฑ์การบังคับเหล่านั้นต้องเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสมาชิก ต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในหน่วยงานและผู้รับบริการ รวมทั้งมีสภาพเอื้อต่อการควบคุมและพัฒนาผู้รับบริการด้วยการกำหนดและการปฏิบัติตามกฎกติกา ที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

ธีรยุทธ บุญมี (2551 : 4) กล่าวว่าไว้ว่า หลักนิติธรรมว่า เป็นการตรากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคเป็นธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 60) ได้กำหนดไว้ว่า หลักนิติธรรม ว่าเป็นกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ในองค์กร เป็นข้อตกลงร่วมกันและบังคับใช้ กฎระเบียบ หรือข้อบังคับดังกล่าว ต้องเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับจากฝ่ายสมาชิกทุกฝ่ายในองค์กร กฎและข้อบังคับ เหล่านั้นต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในองค์กร รวมทั้งสร้างสภาพที่เอื้อต่อการควบคุม และการพัฒนาสังคมด้วย

ชานินทร์ กรัยวิเชียร (2552 : 3) กล่าวว่าไว้ว่า หลักนิติธรรม เป็นหลักการพื้นฐาน แห่งกฎหมายที่สำคัญในระบบประชาธิปไตยที่เทิดทูลศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และยอมรับ นับถือสิทธิมนุษยชนทุกแง่มุม รัฐต้องให้ความอารักขาคุ้มครองมนุษยชนให้พ้นจากลัทธิตหาราชา

หากมีข้อพิพาทใด ๆ เกิดขึ้น ไม่ว่าจะระหว่างรัฐกับเอกชนหรือระหว่างเอกชนกับเอกชน ศาลย่อมมีอำนาจอิสระในการตัดสินข้อพิพาทนั้น โดยเด็ดขาดและโดยยุติธรรมตามกฎหมายของบ้านเมือง ที่ถูกต้องและเป็นธรรม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552 : 18) ได้กำหนดไว้ว่า หลักนิติธรรม เป็นการใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553 : 22) ได้กำหนดไว้ว่า หลักนิติธรรม เป็นกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดีและลงโทษคนไม่ดี ได้มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป การดำเนินงานของกระทรวงยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน

สรุปได้ว่า หลักนิติธรรม เป็นกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกติกาต่าง ๆ ที่ใช้ในองค์กร ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกัน เป็นที่ยอมรับของสมาชิกและของสังคม ข้อบังคับเหล่านี้จะต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในองค์กรและผู้ที่มีรับบริการด้วยการกำหนดและการปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด

หลักคุณธรรม

ทินกร อัครศรีชัยโรจน์ (2551 : 9) กล่าวว่าไว้ว่า หลักคุณธรรม เป็นการปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องด้วยความซื่อสัตย์จริงใจ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม บนพื้นฐานของศีลธรรม จริยธรรม ภายใต้ระเบียบข้อบังคับของผู้รับบริการและมีประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

ธีรยุทธ บุญมี (2551 : 4) กล่าวว่าไว้ว่า หลักคุณธรรม เป็นการยึดถือและเชื่อมั่น ไร้ความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคม ปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย

วิภาส ทองสุทธิ (2551 : 125 - 130) กล่าวว่าไว้ว่า หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจ อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

เสริม เกื้อสังข์ (2551 : 15) กล่าวว่าไว้ว่า หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้อง ความดีงาม บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรมภายใต้ระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคคลในองค์กรยึดถือในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นตัวอย่างแก่สังคม มีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบวิชาชีพสุจริต

ธีรวัฒน์ ชูญาติ (2552 : 49) กล่าวว่าไว้ว่า หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม

และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552 : 18) ได้กำหนดไว้ว่า หลักคุณธรรม เป็นการได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกเพศ ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคลฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่น ๆ

เจริญ เจษฎาวัลย์ (2555 : 129) กล่าวว่าไว้ว่า หลักคุณธรรม เป็นความซื่อสัตย์สุจริตซึ่งเป็นพื้นฐานแห่งความไว้วางใจ บุคคลที่สมควรได้รับความไว้วางใจมากที่สุดก็คือบุคคลผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริต

สรุปได้ว่า หลักคุณธรรม เป็นการปฏิบัติในการทำในสิ่งที่ถูกต้องด้วยความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม บนพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม โดยอยู่ภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา พร้อมกันนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรยึดถือคุณธรรมเป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคม

หลักความโปร่งใส

ณรงค์ฤทธิ์ เชื้อมาก (2551 : 25) กล่าวว่าไว้ว่า หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน ปรับปรุงกลไกการทำงานของสถานศึกษา มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา และมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน ผู้บริหารต้องสื่อสารให้เจ้าหน้าที่เข้าใจในนโยบาย เป้าหมาย การปฏิบัติงานส่วนต่าง ๆ ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธา ทุกคนจะต้องอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ทินกร อัครศรีชัยโรจน์ (2551 : 9) กล่าวว่าไว้ว่า หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจ ซึ่งกันและกันของหน่วยงานและผู้รับบริการ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้ทุกภาคส่วนสามารถตรวจสอบได้

อัมพร พุดมี (2551 : 6) กล่าวว่าไว้ว่า หลักความโปร่งใส เป็นการปฏิบัติงานหรือบริหารจัดการ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้ระบบตรวจสอบภายในเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา มีความโปร่งใสในการตัดสินใจและมีการสื่อสารที่ดีตามขอบข่ายภาระงานของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน

ธีรวัฒน์ ชูญาติ (2552 : 52) กล่าวว่าไว้ว่า หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจ ซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้ตรวจสอบได้ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการใช้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552 : 26) ได้กำหนดไว้ว่า หลักความโปร่งใส เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนเข้าถึงได้สะดวกและมีส่วนร่วม ตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน

เจริญ เจษฎาวัลย์ (2555 : 147) กล่าวว่า หลักความโปร่งใส เป็นการเปิดโอกาสให้สาธารณชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและกระบวนการปฏิบัติด้านต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยมีความเชื่อมั่นว่ารัฐบาลมีความตั้งใจจริงในการดำเนินการตามนโยบายและกระบวนการปฏิบัติที่ประกาศไว้ ถ้ามองในภาคเอกชน คือ การเปิดเผยให้ทราบถึงนโยบาย กระบวนการปฏิบัติ และผลการดำเนินงาน โดยการออกรายงานเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา และมีข้อมูลข่าวสารที่มีรายละเอียดอย่างเพียงพอต่อการทำความเข้าใจถึงการดำเนินงานที่เป็นจริงของกิจการที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบอย่างอิสระ

เซน (Sen. 2003 : 108) กล่าวว่า หลักความโปร่งใส เป็นการรับประกันความโปร่งใส เป็นหมวดหมู่หนึ่งที่สำคัญของเสรีภาพที่เป็นอุปสรรคและการประกันนี้เป็นบทบาทที่ชัดเจนในการเป็นเครื่องมือป้องกันการคอร์รัปชัน การละเลยหน้าที่ทางการเงิน และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต กล่าวคือ ความโปร่งใสเป็นเครื่องมือที่จะทำให้เป้าหมายอื่น ๆ บรรลุถึงความสำเร็จ เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการบริหารงานของรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งยังเป็นวิธีป้องกันการคอร์รัปชันที่ดีที่สุด ซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติในหลาย ๆ องค์กรไม่ว่าจะในภาครัฐ หรือภาคเอกชนหันมาให้ความสนใจกับความโปร่งใส เพราะมองเห็นประโยชน์ในหลายด้าน

สรุปได้ว่า หลักความโปร่งใส เป็นการปฏิบัติงานหรือบริหารจัดการที่ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันกับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา และมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องที่ชัดเจนและเชื่อถือได้ ผู้บริหารต้องมีการสื่อสารให้เจ้าหน้าที่ บุคลากรมีความเข้าใจนโยบาย เป้าหมาย การปฏิบัติงานในแต่ละส่วนเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธา โดยทุกคนจะต้องอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

หลักการมีส่วนร่วม

ทินกร อัครศรีชัยโรจน์ (2551 : 9) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลในหน่วยงานและผู้รับบริการซึ่งมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องหรือได้ผลกระทบจากการบริหารหรือการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงาน ได้รับรู้ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ รวมทั้งร่วมสนับสนุนติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองได้ร่วมตัดสินใจ

ธีรยุทธ บุญมี (2551 : 4) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม เป็นการทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การได้สวนสาธารณะ และการทำประชาพิจารณ์

อัมพร พุดมี (2551 : 6) กล่าวว่าไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วม เป็นการปฏิบัติงานหรือบริหารจัดการ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ข้าราชการครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามขอบข่ายภาระงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ธีรวัฒน์ ชูญาติ (2552 : 61) กล่าวว่าไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาส ให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่า ด้วยการแจ้งความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชมติ หรืออื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552 : 16) ได้กำหนดไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสเข้าร่วม ในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนา ในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553 : 2) ได้กำหนดไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วม เป็นความสัมพันธ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ ความพึงพอใจของ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น หรือจำนวนข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงานเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพการเข้ามามีส่วนร่วม

อาร์นสไตน์ (Amstien, 1969 : 216 - 224) กล่าวว่าไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วม เป็นการปฏิบัติงาน ของผู้นำ หากเข้าไปมีส่วนร่วมโดยไม่มีบทบาทอะไรเลยย่อมไม่ได้ผล การมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพ นั้น ผู้เข้าร่วมจะต้องรู้จักใช้อำนาจและสามารถควบคุมกิจกรรมนั้น ได้จึงจะทำให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ซัชกิน (Sashkin, 1988 : 110 - 113) กล่าวว่าไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วม เป็นการบริหารที่เกี่ยวกับการให้พนักงานได้มีการวางแผนและควบคุมกิจกรรมการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า หลักการมีส่วนร่วม เป็นการปฏิบัติงานหรือการบริหารจัดการที่ผู้บริหาร เปิดโอกาสให้ข้าราชการครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชาชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมการดำเนินงานตามนโยบายของสถานศึกษา ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

หลักความรับผิดชอบ

ณรงค์ฤทธิ์ เชื้อมาก (2551 : 26) กล่าวว่าไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนัก ในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา การเข้าใจในปัญหา และกระตือรือร้น ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้า ที่จะยอมรับผลจากสิ่งที่ตนเองได้กระทำ

ทินกร อัครศรีชัยโรจน์ (2551 : 9) กล่าวว่าไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ เป็นความมุ่งมั่น และตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุความสำเร็จ สอดคล้องตามกฎระเบียบ และหลักเกณฑ์ของทางราชการที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ สังคม ประชาชน และประเทศ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการและส่วนรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานดังกล่าวทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ตลอดจนพร้อมแสดงข้อเท็จจริงในการประกอบการกิจต่อสาธารณชน สามารถชี้แจงเหตุผลได้และพร้อมต่อการรับตรวจสอบจากสาธารณะ

ธีรวัฒน์ ชูญาติ (2552 : 61) กล่าวว่าไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

อัมพร พุดมี (2551 : 6) กล่าวว่าไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ เป็นการปฏิบัติงานหรือบริหารจัดการที่ผู้บริหาร สถานศึกษาสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน มีเป้าหมายชัดเจนในการดำเนินงานบริหารอย่างมีประสิทธิภาพเต็มความสามารถยอมรับผลดีผลเสีย มีระบบติดตามประเมินผลตามขอบข่ายภาระกิจงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552 : 46) ได้กำหนดไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ เป็นการแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด (2553 : 2) กล่าวว่าไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ เป็นการตัดสินใจ กระทำการใด ๆ หรือมาตรการที่นำไปใช้ในการกระทำต้องสามารถอธิบายโดยมีข้อมูลให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องรับรู้ได้ และต้องรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ

ทิวากร แก้วมณี (2554 : 1) กล่าวว่าไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ เป็นการรับผลของการกระทำ การดำเนินการ และการรับผลที่จะตามมาที่เป็นได้ทั้งทางบวกและในทางลบของการตัดสินใจ และการกระทำของตน รวมความหมายถึงการตอบสนองต่อสาธารณะ มีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบ อยู่เสมอ

วนิดา แสงสารพันธ์ (2554 : 42) กล่าวว่าไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ เป็นความรับผิดชอบ ในบทบาทภาระหน้าที่ที่มีต่อสาธารณชน โดยมีการจัดองค์กร การกำหนดกฎเกณฑ์ที่เน้น การดำเนินงานที่สนองต่อความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ทั้งยังสามารถที่จะถูกตรวจสอบ และวัดผลการดำเนินงานได้ทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพ และประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า หลักความรับผิดชอบ เป็นความมุ่งมั่น ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ให้บรรลุตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ของสถานศึกษา ตระหนักถึงสิทธิ ความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหา และพร้อมที่จะรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาคงทนจนครบถ้วนในความคิดเห็นของสมาชิกในสถานศึกษา

หลักความคุ้มค่า

ณรงค์ฤทธิ์ เชื้อมาก (2551 : 30) กล่าวว่า ใ้ว่า หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ด้วยความประหยัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล มีการรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ

ทินกร อัครศรีชัยโรจน์ (2551 : 10) กล่าวว่า ใ้ว่า หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วยความประหยัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทำให้งานมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

อัมพร พุดมี (2551 : 6) กล่าวว่า ใ้ว่า หลักความคุ้มค่า เป็นการปฏิบัติงานหรือบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรในการบริหารอย่างจำกัด ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันในระดับต่าง ๆ ตามขอบข่ายภารกิจงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ธีรวัฒน์ ชูญาติ (2552 : 61) กล่าวว่า ใ้ว่า หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรจงให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552 : 26) ได้กำหนดไว้ว่า หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยการใช้วิธีการและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้องค์การสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงาน และระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

องค์การสหประชาชาติ (United Nations. Online. 2000) กล่าวว่า ใ้ว่า หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าโดยยึดถือประโยชน์สูงสุดของสังคมและประเทศชาติ

สรุปได้ว่า หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและมีความเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ต่อการพัฒนาการศึกษา โดยยึดถือประโยชน์สูงสุดของสังคมและประเทศชาติ

นโยบายการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

การบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ แต่ผู้บริหารสถานศึกษาจะมีวิธีการบริหารและจัดการอย่างไรที่จะทำให้เกิดประสิทธิภพนั้น ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจน และมีความมุ่งมั่นที่จะไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ทุ่มเทพลังกายและความคิดอย่างเต็มกำลัง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูง มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ รอบรู้เป็นที่พึ่งทางวิชาการให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีความสามารถในการจัดการองค์กร มอบหมายงานให้บุคลากรได้เหมาะสมกับศักยภาพและยุคธรรม สอดรับกับภาวะและปริมาณงาน ใช้หลักการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมในการบริหาร ส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียน และท้องถิ่น ในปัจจุบันสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารอีกประการหนึ่ง คือ การทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่ที่รับผิดชอบ แม้งานสอนจะเป็นงานหลัก แต่งานในหน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นหน้าที่ที่ครูปฏิเสธไม่ได้ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (2562 : 2 - 3) กำหนดนโยบาย ดังนี้

1. เร่งรัดปฏิรูปการศึกษา ให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบและกระบวนการจัดการศึกษาทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ทันโลก ให้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม
2. เร่งพัฒนาความแข็งแกร่งทางการศึกษา ให้ผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท รวมถึงเด็กพิการ และด้อยโอกาสมีความรู้และทักษะแห่งโลกยุคใหม่ควบคู่กันไป โดยเฉพาะทักษะการอ่าน การเขียน และการคิด เพื่อให้มีความพร้อมเข้าสู่การศึกษาระดับสูงและโลกของการทำงาน
3. เร่งปรับระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีการประสานสัมพันธ์กับเนื้อหา ทักษะ และกระบวนการเรียนการสอน ประกอบไปด้วย มาตรฐานการเรียนรู้และการประเมินหลักสูตรและการสอน การพัฒนาทางวิชาชีพ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้
4. ยกกระดับความแข็งแกร่งมาตรฐานวิชาชีพครูและผู้บริหารสถานศึกษา ให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถและทักษะที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารจัดการและเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน สร้างความมั่นใจและไว้วางใจ ส่งเสริมให้รับผิดชอบต่อผลที่เกิดกับผู้เรียนที่สอดคล้องกับวิชาชีพ

5. เร่งสร้างระบบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นองค์กรคุณภาพที่แข็งแกร่ง และมีประสิทธิภาพ มีความสามารถรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ได้เป็นอย่างดี

6. เร่งรัดปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็ง มีแรงบันดาลใจ และมีวิสัยทัศน์ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชัดเจนเป็นสถานศึกษาคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่สามารถ จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล

7. สร้างระบบการควบคุมการจัดการการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่มีข้อมูลสารสนเทศ และข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนอย่างพร้อมบริบูรณ์ และมีนโยบายการประเมินผล อย่างเป็นรูปธรรม

8. สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน เร่งรัดการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ปรับปรุงระบบของโรงเรียนให้เป็นแบบร่วมคิด ร่วมทำ การมีส่วนร่วมและการประสานงาน สามารถใช้เครือข่ายการพัฒนาการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ กลุ่มบุคคล องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน และองค์กรสังคมอื่น

9. เร่งปรับระบบการบริหารงานบุคคล มุ่งเน้นความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรม ให้เป็นปัจจัยหนุนในการเสริมสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพ ขวัญและกำลังใจ สร้างภาวะจิตใจ แรงบันดาลใจ และความรับผิดชอบในความสำเร็จตามภาระหน้าที่

10. มุ่งสร้างพลเมืองดีที่ต้นตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมได้ และทำให้ การศึกษานำการแก้ปัญหาสำคัญของสังคม

11. ทุ่มมาตรการเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาที่พัฒนาล่าช้า และ โรงเรียนขนาดเล็ก ที่ไม่ได้คุณภาพ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนต้องเสียโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

บทบาทภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญ ดังนั้นการบริหารงาน ให้มีคุณภาพ สิ่งสำคัญที่สุด คือ ตัวผู้บริหารต้องมีคุณภาพ ต้องพัฒนาตนเอง มีความเป็นผู้นำ ต้องนำ ความเปลี่ยนแปลงสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีความสามารถในการใช้ทักษะการบริหารได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ริเริ่ม นวัตกรรม และวิธีการใหม่ ๆ มาพัฒนาปรับปรุง สามารถ แนะนำให้บุคลากรในสถานศึกษานำไปปรับใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาครู และบุคลากร ให้มีความรู้และทักษะในการทำงาน พร้อมกับมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมถึงการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กร ทั้งนี้การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นองค์ประกอบที่ผู้บริหาร สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงาน ในสถานศึกษาทุก ๆ ด้าน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

คราค (Clarke. 2001 : 3519-A) ได้ศึกษา การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจ การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่างๆ ของท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นจนถือเป็นกุญแจสำคัญการใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ก็ยังคงมีปัญหาอยู่ จากการที่ยังคงมีการถือพรรคถือพวกพ้อง

คิมเมท (Kimmert. 2005 : 32) ได้ศึกษา การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบบการเมือง การปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ พบว่า ในประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว ได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานมากกว่าประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศที่ด้อยพัฒนาโดยเป็นการนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในเรื่องของนโยบายการบริหารงาน และทำการศึกษาในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศนี้ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งเมื่อมีการศึกษารายกรณีแล้วเห็นว่าแต่ละประเทศที่กล่าวมาได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น และได้รับการพัฒนาอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านการเมือง การบริหาร ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาบ้านเมือง ก่อให้เกิดการบริหารในรูปแบบใหม่ และเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างดียิ่ง

งานวิจัยในประเทศ

เสริม เกื้อสังข์ (2551 : 62 - 75) ได้ศึกษา การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนคร พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครตรังใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับ และ 2) เปรียบเทียบครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครตรัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บังอร จันกรม (2552 : 131 - 147) ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

สันถวันท์ พยาเลีย่ง (2552 : 73 - 93) ได้ศึกษา การบริหาร โรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า 1) ระดับการบริหาร โรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามวุฒิการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ภาวิณี ชินคำ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหาร โรงเรียนและครูมีความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู ต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามขนาด โรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

สมคิด มawangส์ (2554 : 60 - 61) ได้ศึกษา การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัด โรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวม อยู่ในระดับมาก และ 2) การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตาม ประสิทธิภาพ โดยรวมพบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามที่ตั้งจังหวัด พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชาญชัย พิงขุนทด (2555 : 154 - 169) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษากับความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 - 7 ตามทัศนะของครู พบว่า 1) การบริหารงาน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 - 7 ตามทัศนะของครู ทั้งภาพรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก และ 2) การเปรียบเทียบ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครราชสีมา เขต 1 - 7 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รินทร์ดี พิทักษ์ (2555 : 53 - 65) ได้ศึกษา พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัด สงขลา พบว่า 1) ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความคิดเห็นที่ผู้บริหาร มีพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ในความคิดเห็นของครู พบว่า ครูที่มี วุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นที่พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบต่อ สูงกว่าครูที่มีวุฒิกศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุรเมธ ทองด้วง (2555 : 112 - 115) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของบุคลากรขององค์การ บริหารส่วนตำบลโพธิ์ทองต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า 1) บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ 2) บุคลากรที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่บุคลากรที่มีเพศและตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็น โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จอมพร จันทร์เสนะ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 พบว่า 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) เปรียบเทียบระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

พระมหารำพึง ชีรปญฺโญ (2556 : 70 - 95) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม พบว่าบุคลากรของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยมมีความคิดเห็น ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อการบริหารงานตามธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็น ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทุกด้าน

พระศรีพรรณ โชติปญฺโญ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การบริหารงานบุคคล ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า 1) การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) เปรียบเทียบ ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน มัธยมศึกษาจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

อัมพร ศรีหิรัญพัลลภ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดตรวด พบว่า 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาดตรวด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดตรวด จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านทุกด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) การเปรียบเทียบตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดตรวด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณรรฐวรรต กำแหงเรือ (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนคติของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 1 พบว่า 1) การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา ตามทัศนคติของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) ผลเปรียบเทียบการบริหารจัดการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนคติของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและ ขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

วันเพ็ญ ร่ายเรื่อง (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า 1) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีที่มีรายได้ต่างกันมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งไม่แตกต่างกัน และ 3) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านหลักความโปร่งใสต้องมีการเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลผ่านทางเว็บไซต์ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ไพฑูรย์ สุขผลานันท์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประเภทการทำงาน โดยรวมแตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน และ 4) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า 1) การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประเภทในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภูวรินทร์ รัชย์พงษ์ (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความแตกต่าง ของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน 3) การเปรียบเทียบความแตกต่าง ของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) การเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน 5) การเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน และ 6) การเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลดังกล่าว ซึ่งความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ นำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาที่ได้ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษานั้นส่งผลกระทบโดยตรงต่อครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น มีความหลากหลายทั้งด้านวิชาการ ผู้เรียน และสภาพแวดล้อม ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้ หลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือช่วยในการบริหารสถานศึกษาได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษายอบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 3,459 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 346 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 6 คน ครูผู้สอน จำนวน 72 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 9 คน ครูผู้สอน จำนวน 135 คน และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 7 คน ครูผู้สอน จำนวน 117 คน แสดงในตาราง 1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน
ขนาดเล็ก	60	720	6	72
ขนาดกลาง	90	1,350	9	135
ขนาดใหญ่	68	1,171	7	117
รวม	218	3,241	22	324

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ซึ่งกำหนดคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนโดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ
2. สร้างแบบสอบถามตามที่ได้ศึกษาแล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความสอดคล้องของคำถาม มีค่าตั้งแต่ 0.80 - 1.00

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณวุฒิเสนอแนะเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try - out) กับกลุ่มทดลองที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.48 - 0.78

5. นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2560 : 55) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม
3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการคำนวณหาค่าทางสถิติดังกล่าว โดยอาศัยการคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษายทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2560 : 55)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษายทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เปรียบเทียบตามประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการทดสอบค่าที (t-test)

4. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษายทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

5. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำในรูปตารางประกอบบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (%)
2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC)

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1. การทดสอบค่าที (t-test)
2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe')

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษายาบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าเอฟ
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
SS	แทน	ค่า Sum of Squares
MS	แทน	ค่า Mean of Squares
df	แทน	ค่า Degree of Freedom
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ การศึกษายาบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบการศึกษายาบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

รายการ	จำนวน	
	(n = 346)	ร้อยละ
1. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
ประสบการณ์น้อย	185	53.50
ประสบการณ์มาก	161	46.50
รวม	346	100.00
2. ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	78	22.50
ขนาดกลาง	144	41.60
ขนาดใหญ่	124	35.80
รวม	331	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีประสบการณ์น้อย จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 53.50 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีประสบการณ์มาก จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 46.50 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 41.60 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
ดังตาราง 3-8

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
โดยรวมและรายด้าน

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 346			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. หลักนิติธรรม	3.71	0.67	มาก	2
2. หลักคุณธรรม	3.64	0.73	มาก	3
3. หลักความโปร่งใส	3.55	0.77	มาก	5
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.53	0.81	มาก	6
5. หลักความรับผิดชอบ	3.59	0.76	มาก	4
6. หลักความคุ้มค่า	4.29	0.38	มาก	1
รวม	3.72	0.59	มาก	

จากตาราง 3 แสดงว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย
3 ลำดับแรกคือ หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.29$) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.71$) และหลักคุณธรรม
($\bar{X} = 3.64$)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
หลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้อ

หลักนิติธรรม	n = 346			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกฎระเบียบชัดเจน มีความถูกต้อง มีเหตุผล มีความทันสมัย บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.74	1.01	มาก	4
2. การชี้แจงแนะนำแนวทางปฏิบัติตนที่ถูกต้องตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้บุคลากรมีความเข้าใจตรงกัน	3.81	1.03	มาก	2
3. การพิจารณาเรื่องใด ๆ โดยยึดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กับผู้ได้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมกัน	3.52	0.95	มาก	6
4. การพิจารณาสั่งการมอบหมายงาน โดยใช้กฎหมายหรือข้อบังคับด้วยความเป็นธรรม	3.48	0.94	ปานกลาง	7
5. มีการใช้อำนาจหน้าที่และกฎระเบียบข้อบังคับภายใต้กฎหมาย	3.68	1.08	มาก	5
6. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างเสมอภาค	3.95	0.98	มาก	1
7. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	3.78	0.85	มาก	3
รวม	3.71	0.67	มาก	

จากตาราง 4 แสดงว่า บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักนิติธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างเสมอภาค ($\bar{X} = 3.95$) มีการชี้แจงแนะนำแนวทางปฏิบัติตนที่ถูกต้องตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้บุคลากรมีความเข้าใจตรงกัน ($\bar{X} = 3.81$) และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
หลักคุณธรรม โดยรวมและเป็นรายชื่อ

หลักคุณธรรม	n = 346			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาค ในการปฏิบัติงานละกล้ายืนหยัดในความถูกต้อง	3.71	1.00	มาก	3
2. มีความเป็นธรรมในการบริหารจัดการ เช่น การเลื่อนขั้นเงินเดือน การมอบหมายงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน ฯลฯ	3.86	1.05	มาก	1
3. ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร และ ผู้ร่วมงานด้วยความเป็นธรรมและมีใจเป็นกลาง	3.55	1.11	มาก	6
4. ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีงาม	3.57	1.13	มาก	4
5. ผู้บริหารปฏิบัติงานตรงต่อเวลา ทำงานด้วย ความเสียสละ และอุทิศตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ของหน่วยงานที่กำหนดไว้	3.77	1.04	มาก	2
6. ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์จริงใจต่อผู้ที่ได้รับบัญชา ในการปฏิบัติงานด้วยความสุภาพ อ่อนโยน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	3.57	1.02	มาก	5
7. ผู้บริหารส่งเสริมและยกย่องบุคลากรที่ประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของสังคม	3.41	1.12	มาก	7
รวม	3.64	0.37	มาก	

จากตาราง 5 แสดงว่า บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักคุณธรรม โดยรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ย
จากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีความเป็นธรรมในการบริหารจัดการ เช่น การเลื่อนขั้นเงินเดือน
การมอบหมายงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน ฯลฯ ($\bar{X} = 3.86$) ผู้บริหารปฏิบัติงานตรงต่อเวลา
ทำงานด้วยความเสียสละ และอุทิศตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.77$)

และการยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคใน การปฏิบัติงานและกล้ายืนหยัดในความถูกต้อง ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักความโปร่งใส โดยรวมและเป็นรายชื่อ

หลักความโปร่งใส	n = 346			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การจัดประชุมชี้แจง วางแผน การจ่ายเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบ	3.40	1.12	ปานกลาง	7
2. การควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบการดำเนินงานรับ-รายจ่าย และพัสดุให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	3.57	1.06	มาก	4
3. การรายงานผลการปฏิบัติตามงาน/โครงการในการใช้งบประมาณที่ได้รับ	3.53	1.02	มาก	5
4. การใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงาน/โครงการและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา	3.72	1.14	มาก	1
5. การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาตามวัตถุประสงค์ของงาน/โครงการเพื่อเกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษา	3.42	1.13	ปานกลาง	6
6. การปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกส่วนให้มีความโปร่งใส	3.63	1.07	มาก	2
7. การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สื่อสารและทำความเข้าใจในวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายหน่วยงานชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.61	1.16	มาก	3
รวม	3.55	0.77	มาก	

จากตาราง 6 แสดงว่า บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ การใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงาน/โครงการและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.72$) การปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกส่วนให้มีความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.63$) และการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สื่อสารและทำความเข้าใจในวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายหน่วยงานชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.61$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและเป็นรายข้อ

หลักการมีส่วนร่วม	n = 346			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนงานโครงการต่าง ๆ	3.45	1.17	ปานกลาง	6
2. รับฟังความคิดเห็นของบุคลากร	3.43	1.22	ปานกลาง	7
3. ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ	3.45	1.24	ปานกลาง	5
4. ตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรชุมชน	3.82	1.08	มาก	1
5. เปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนดำเนินงานของสถานศึกษา	3.53	1.18	มาก	3
6. มีการแบ่งภารกิจของงานโดยกระจายตามความเหมาะสมของบุคลากรในสถานศึกษา	3.51	1.08	มาก	4
7. ส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตย	3.55	1.28	มาก	2
รวม	3.53	0.81	มาก	

จากตาราง 7 แสดงว่า บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรชุมชน ($\bar{X} = 3.82$) ส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.55$) และเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนดำเนินงานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.53$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักความรับผิดชอบ โดยรวมและเป็นรายข้อ

หลักความรับผิดชอบ	n = 346			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรและดำเนินงานของโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง	3.51	1.15	มาก	4
2. มีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ	3.66	1.13	มาก	2
3. แสดงความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน	3.27	1.12	ปานกลาง	6
4. มีการคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียน	4.29	0.77	มาก	1
5. การดำเนินการพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง	3.52	1.22	มาก	3
6. พร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก	3.49	1.30	ปานกลาง	5
7. สถานศึกษา มีการจัดองค์กรและโครงสร้างทางการบริหารที่ชัดเจนและมีคำสั่งมอบหมายงานและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน	3.39	1.35	ปานกลาง	7
รวม	0.59	0.76	มาก	

จากตาราง 8 แสดงว่า บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักความรับผิดชอบโดยรวมอยู่
ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเรียงตามค่าเฉลี่ย
จากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.29$) มีการกำหนด
ปฏิทินการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.66$)
และการดำเนินการพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.52$)
ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
หลักความคุ้มค่า โดยรวมและเป็นรายข้อ

หลักความคุ้มค่า	n = 346			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศไว้อย่างเป็นระบบ สามารถนำไปใช้อย่างสะดวก รวดเร็ว	4.26	0.73	มาก	5
2. การจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิด ประโยชน์สูงสุดแก่บุคลากรในการจัดการศึกษา	4.23	0.67	มาก	6
3. การส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ ในท้องถิ่นมาจัดทำสื่อประกอบการเรียนการสอน	4.38	0.72	มาก	2
4. การควบคุม ดูแล ตกแต่งและซ่อมแซมอาคาร สถานที่ให้อยู่ในสภาพการใช้งานได้อย่าง สม่ำเสมอ	4.15	0.74	มาก	7
5. การวางแผนและสำรวจความถูกต้องในการใช้ วัสดุและอุปกรณ์ของบุคลากร เพื่อให้สามารถ นำไปใช้ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.32	0.56	มาก	3
6. การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นคุณภาพ และผลงานเป็นสำคัญ	4.43	0.77	มาก	1

ตาราง 9 (ต่อ)

หลักความคุ้มค่า	n = 346			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
7. การส่งเสริมสนับสนุนการจัดบรรยากาศ ห้องเรียนอาคารเรียนและบริเวณโรงเรียน ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่	4.28	0.72	มาก	4
รวม	4.29	0.83	มาก	

จากตาราง 9 แสดงว่า บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักความคุ้มค่า โดยรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตาม
ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นคุณภาพและผลงาน
เป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.43$) การส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นมาจัดทำสื่อประกอบ
การเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.38$) และการวางแผนและสำรวจความถูกต้องในการใช้วัสดุและอุปกรณ์
ของบุคลากร เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 4.43$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา ดังตาราง 10 - 14

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

การบริหารตามธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน				t	p
	ประสบการณ์น้อย (n = 185)		ประสบการณ์มาก (n = 161)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. หลักนิติธรรม	3.71	0.66	3.70	0.68	0.09	0.92
2. หลักคุณธรรม	3.64	0.73	3.63	0.74	0.17	0.87
3. หลักความโปร่งใส	3.55	0.78	3.55	0.77	-0.03	0.98
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.52	0.82	3.54	0.81	-0.25	0.80
5. หลักความรับผิดชอบ	3.59	0.77	3.59	0.76	0.08	0.94
6. หลักความคุ้มค่า	4.30	0.37	4.29	0.38	0.12	0.91
รวม	3.72	0.59	3.72	0.59	0.03	0.97

* $p \leq .05$

จากตาราง 10 แสดงว่า บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	SS	df	MS	F	Sig
1. หลักนิติธรรม					
ระหว่างกลุ่ม	1.72	2	0.86	1.96	.14
ภายในกลุ่ม	150.94	343	0.44		
รวม	152.66	345			
2. หลักคุณธรรม					
ระหว่างกลุ่ม	2.46	2	1.23	2.31	.10
ภายในกลุ่ม	183.04	343	0.53		
รวม	185.51	345			
3. หลักความโปร่งใส					
ระหว่างกลุ่ม	3.60	2	1.80	3.07	.04*
ภายในกลุ่ม	201.19	343	0.59		
รวม	204.78	345			
4. หลักการมีส่วนร่วม					
ระหว่างกลุ่ม	3.74	2	1.87	2.85	.05*
ภายในกลุ่ม	225.16	343	0.66		
รวม	228.90	345			
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ					
ระหว่างกลุ่ม	2.79	2	1.39	2.40	.09
ภายในกลุ่ม	198.87	343	0.58		
รวม	201.66	345			
6. ด้านหลักความคุ้มค่า					
ระหว่างกลุ่ม	0.58	2	0.29	2.06	.13
ภายในกลุ่ม	48.12	343	0.14		
รวม	48.69	345			

ตาราง 11 (ต่อ)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	SS	df	MS	F	p
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	2.24	2	1.12	3.31	.03*
ภายในกลุ่ม	116.19	343	0.34		
รวม	118.43	345	118.43		

*p ≤ .05

จากตาราง 11 แสดงว่า บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างไร
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
ในภาพรวมระหว่างขนาดของสถานศึกษา โดยทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe')

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ภาพรวม	$\bar{X}$	3.62	3.82	3.75
ขนาดเล็ก	3.62	-	0.20*	0.13
ขนาดกลาง	3.82		-	0.07
ขนาดใหญ่	3.75			-

*p ≤ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในภาพรวม พบว่า สถานศึกษา
ขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
โดยสถานศึกษาขนาดกลางมีบทบาทการบริหารสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตาราง 13 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
หลักความโปร่งใส โดยทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe')

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
หลักความโปร่งใส	$\bar{X}$	3.72	3.46	3.56
ขนาดเล็ก	3.72	-	0.26	0.16
ขนาดกลาง	3.45		-	0.11*
ขนาดใหญ่	3.56			-

* $p \leq .05$

จากตาราง 13 แสดงว่า บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักความโปร่งใส พบว่า
สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีบทบาทการบริหารสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 14 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
 หลักการมีส่วนร่วม โดยทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีเชฟเฟ้ (Scheffe')

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
หลักการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	3.66	3.41	3.59
ขนาดเล็ก	3.66	-	0.25	0.07*
ขนาดกลาง	3.41		-	0.18
ขนาดใหญ่	3.58			-

* $p \leq .05$

จากตาราง 14 แสดงว่า บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หลักการมีส่วนร่วม พบว่า
 สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีบทบาทการบริหารสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. การกำหนดกลุ่มประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 3,459 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 346 คน ผู้บริหารสถานศึกษา

ขนาดเล็ก จำนวน 6 คน ครูผู้สอน จำนวน 72 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 9 คน ครูผู้สอน จำนวน 135 คน และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 7 คน ครูผู้สอน จำนวน 117 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นการศึกษายทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 346 ฉบับ ได้รับคืนมา 346 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โดยการทดสอบค่าที (t-test) และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างตามวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีประสบการณ์น้อย จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 53.50 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีประสบการณ์มาก จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 46.50 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 41.60 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80

2. บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกคือ หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม

3. การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดังต่อไปนี้

1. บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาเกิดการบริหารตามหลัก
 ชรรมาภิบาลและปฏิบัติตามหลักชรรมาภิบาล ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ
 บ้านเมืองที่ดี โดยดำเนินการจัดประชุมปฏิบัติการจัดทำสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อสร้างความตระหนัก
 และให้ความรู้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักและแนวปฏิบัติประจำปีตามหลักเกณฑ์
 และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับ
 เป้าหมายของหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดวางระบบควบคุมภายใน จัดทำตัวชี้วัด
 ผลการปฏิบัติราชการที่ชัดเจน เผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบ มีประเมินผลเป็นระยะและรายงานผล
 อย่างต่อเนื่องทุกปี อีกทั้งยังส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารจัดการการศึกษาโดยยึดหลักคุณธรรม
 นำความรู้ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด
 อย่างประหยัด คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้บุคลากรในองค์กร
 ของสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงานโดยผู้บริหารที่เอาใจใส่
 ต่องานวิชาการ ทุ่มเทให้กับงานพัฒนาการเรียนการสอน มีคุณธรรม และมีภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญ
 ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี อีกทั้งบุคลากร
 ยังได้รับการพัฒนาและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 18. 2562 : 34) จึงทำให้บทบาทการบริหารตามหลักชรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
 ขึ้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของชาญชัย พิงขุนทด (2555 : 154 - 169)
 ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักชรรมาภิบาลในสถานศึกษา กับ
 ความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา
 เขต 1 - 7 ตามทัศนะของครู พบว่า การบริหารงานตามหลักชรรมาภิบาลในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 - 7 ตามทัศนะของครู ทั้งภาพรวมและรายด้าน
 พบว่าอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรินทร์ดี พิทักษ์ (2555 : 53 - 65)
 ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักชรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู
 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า ครูสังกัดสำนักงาน
 คณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความคิดเห็นว่าคุณบริหารมีพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษา
 ตามหลักชรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ ร่ายเรือง
 (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักชรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหาร
 ส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า การบริหารงานตามหลักชรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การ
 บริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. บทบาทการบริหารตามหลักชรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน

โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างดีจึงปฏิบัติตามทางหลักการบริหาร อีกทั้งยังส่งเสริมหน้าที่การงานให้แก่บุคคลได้เรียนรู้ในอาชีพที่เหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การที่สมาชิกในสังคมจะเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพต่อส่วนรวม ได้รับตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้น มีเกียรติและได้รับการยกย่องขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่อย่างจริงจังของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบควบคุม กำกับ ดูแลการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปรัชญา เวสารัชช. 2554 : 10) จึงทำให้บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด มาวงศ์ (2554 : 60 - 61) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัด โรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัด โรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมพบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพร ศรีหิรัญพัลลภ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดกลางมีบทบาทการบริหารสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีจำนวนครูผู้สอน บุคลากร และนักเรียนเป็นจำนวนมาก มีหลักในการปกครองบริหารจัดการที่เป็นระบบ ส่งผลให้ผู้บริหารมีบทบาทมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก (ถวิล อรัญเวศ. 2553 : 31) กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนต้องโปร่งใส คือ เป็นการเปิดโอกาสให้สาธารณชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและกระบวนการปฏิบัติด้านต่าง ๆ โดยมีความเชื่อมั่นว่ารัฐบาลมีความตั้งใจจริงในการดำเนินการตามนโยบายและกระบวนการปฏิบัติที่ประกาศไว้ ถ้ามองในภาคเอกชน คือ การเปิดเผยให้ทราบถึงนโยบาย กระบวนการปฏิบัติ

และผลการดำเนินงาน โดยการออกรายงานเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา และมีข้อมูลข่าวสารที่มีรายละเอียดอย่างเพียงพอต่อการทำความเข้าใจถึงการดำเนินงานที่เป็นจริง ของกิจการที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบอย่างอิสระ (เจริญ เจษฎาวัลย์, 2555 : 147) สถานศึกษาที่มี ขนาดแตกต่างกัน ย่อมต้องมีการพัฒนา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ การใช้ งบประมาณในการบริหาร โครงการ หรือแม้แต่การบริหารงานด้านอื่น ๆ ย่อมแตกต่างกัน ภาพความสำเร็จของสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการศึกษา มีความคล่องตัว มากขึ้น ตามแนวทางการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริม จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ด้อย กระจายอำนาจ และมอบอำนาจที่มีตามสายบังคับบัญชาไปให้สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลให้มากที่สุด รวมถึงการสนับสนุนทรัพยากรให้เพียงพอตามเกณฑ์เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปสู่ความสำเร็จ ตามเป้าหมายตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่ผู้บริหารปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารคือผู้ที่จะต้องก้าวไปสู่อำนาจความสำเร็จในการพัฒนา ด้านการศึกษา ทั้งนี้เป็นการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน โดยไม่คำนึงถึงขนาดสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 : 89) จึงทำให้บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาด ของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของภาวิณี ชินคำ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ จำแนกตามขนาด โรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 อีกนี่ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ ปรับใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารควรควบคุม ดูแล ตกแต่งและซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพการใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักบุคลากรในการจัดการศึกษา และมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถนำไปใช้อย่างสะดวก รวดเร็ว

2. ควรมีการส่งเสริมให้นักบุคลากรทางการศึกษารวมถึงหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติตามกรอบของหลักธรรมาภิบาลในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

2. ควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบบูรณาการในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). การคิดเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). การควบคุม การวัดประเมิน และการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทรานี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทวีพรีนท์.
- จอมพร จันท์เสนะ. (2556). การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 16. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- เจริญ เกษฎาวัลย์. (2555). การวางมาตรฐานธรรมาภิบาล (Setting Good Government Standards). กรุงเทพฯ : พอดี.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2551). คู่มือคู่มือองค์การแห่งความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- ชาญชัย พิงขุนทด. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษากับความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 1 - 7 ตามทัศนะของครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ณดา จันท์สม. (2555). “ธุรกิจกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง,” วารสารวิชาการศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง. 59 (1) : 98 - 121.
- ณรงค์ฤทธิ์ เชื้อมาก. (2551). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณรรฐวรรต กำหัวเรือ. (2557). การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนคติของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุริรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มุริรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- ถวิล อรัญเวศ. (2553). ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ : เอ พี กราฟฟิค ดีไซน์.
- ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. (2554). เทคนิคการบริหารการศึกษา. ชัยภูมิ : สถาบันบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ทวี อินทรประเสริฐ. (2559). การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ทิวากร แก้วมณี. (2554). Good Governance (ธรรมาภิบาล) World Order (ระเบียบโลก)
และตัวแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทินกร อัครศรีชัยโรจน์. (2551). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทัน ไทรงาม. (2560). “องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการปฏิบัติงาน
ตามมรรณนะครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มภาคกลาง
และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 10 (1) : 519 - 532.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2552). หลักนิติธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
ข้าราชการพลเรือน.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS.
กรุงเทพฯ : สามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ ดี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2558). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุตรไพศาล.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2551). รัฐธรรมนูญแห่งชาติ ยุทธศาสตร์สู่หายนะประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สายธาร.
- ธีรวัฒน์ ชูญาติ. (2552). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสาน.
- เทพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. (2557). โน้ตย่อบริหาร. เชียงใหม่ : ออเรนจ์ กรุ๊ป ดีไซน์.
- นันทิยา ศรีหรั่ง. (2553). การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). หนองคาย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสาน.

- บั้งอร จันกรม. (2552). การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ปรีชญา เวสารัชช์. (2554). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2553). ชรรมรัฐกับการปฏิรูปสังคมและการเมือง. กรุงเทพฯ : รัฐสภา.
- ไพฑูรย์ สุขผลานันท์. (2558). การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงกุล). (2552). หลักธรรมาภิบาลและประมุขศิลป์ : คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี. ราชบุรี : วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม.
- พระมหาหำพึง ชีรปญโญ. (2556). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครสวรรค์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พระศรีพรรณ โขติปญโญ. (2556). การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ พ.ม. (การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มนตรี.
- ภาวิณี ชินคำ. (2553). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครสวรรค์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ภูวินทร์ รัชพงษ์. (2559). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศกนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกนคร.
- รินทร์รดี พิทักษ์. (2555). พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนคติครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- วนิดา แสงสารพันธ์. (2554). “การบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล,” วารสารนักบริหาร. 21 (3) : 34 - 39.
- วันเพ็ญ ร่ายเรือง. (2557). “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี,” วารสารวิจัยรำไพพรรณี. 8 (3) : 47 - 53.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- วิทยากร เชียงกุล. (2551). สถานะการศึกษาไทย ปี 2550/2551 ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของการศึกษาไทย สำนักงานวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรุงเทพฯ : วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- วิภาส ทองสุทธิ. (2551). การบริหารจัดการที่ดี. กรุงเทพฯ : อินทเกษ.
- ศิริ ถิอาสนา. (2557). เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่ : แนวคิด หลักการสู่การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา. มหาสารคาม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2553). การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิลป์พร ศรีจันทเพชร. (2554). “คุณธรรม จริยธรรม กลไกเสริมสร้างการกำกับดูแลกิจการที่ดี,” วารสารบริหารธุรกิจ. 34 (131) : 30 - 43.
- สมคิด มawangศ์. (2554). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
- สันถวัฒน์ พยาเลี้ยง. (2552). การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุชิน เรืองบุญส่ง. (2551). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุรเมธ ทองคิ้ว. (2555). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ร.บ. (การบริหารการศึกษา). เลข : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- เสริม เกื้อสังข์. (2551). การศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการของผู้บริหาร
 สถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครตรัง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
 ภูเก็ต : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (2562). ข้อมูลเพื่อการวางแผนบริหารงานบุคคล
 แสดงปริมาณนักเรียน อัตรากำลังข้าราชการครูตามเกณฑ์ ก.ค. ใหม่. ชลบุรี :
 สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วม
 การบริหารจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
 จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การ
 ภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance
 Rating). กรุงเทพฯ : พรีเมียร์ โปร.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). การปรับใช้สมรรถนะในการบริหาร
 ทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2551). เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
 สำนักงานฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. (ออนไลน์).
 แหล่งที่มา : http://www.onec.go.th/onec_web/main. 20 สิงหาคม 2561
- หวน พิณรุฬห์. (2556). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<http://www.krucenter.net/UserFiles/File/new/n408.pdf>. 21 เมษายน 2561.
- อัมพร ศรีหิรัญพัลลภ. (2556). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดรสด. วิทยานิพนธ์ คศ.ม.
 (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัมพร พุดมี. (2551). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่ศึกษาอุดรธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). อุดรธานี :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Agere, S. (2000). **Promoting Good Governance: Principles, Practices and Perspective.**
 London : Commonwealth Secretariat.
- Arnstien, S.R. (1969). "A Ladder of Citizen Participation," **Journal of the American Institute
 of Planners.** 35 (4) : 216 - 224.

- Campbell, R. F. (1983). **Introduction to Educational Administration**. 3rd ed. Boston : Allyn Bacon.
- Clarke, S.M. (2001). "Perception of Teachers and Staff Developers on What Staff Development is Needed to Support Changes Mandated by the ABC of Accountability in North Carolina : Implications for the staff Developer," **Dissertation Abstracts International**. 61(9) : 3519-A.
- Dahl, Robert A. (2000). **On Democracy**. New Haven : Yale University.
- Fester, J. and Kettl, D. (1991). **The Politics of the Administrative Process**. New Jersey : Chatham House Publisher.
- Griffiths, D.E. (1958). **Human Relationship in School Administrators**. New York : Appleton Century-Crofts.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education**. New York : Mc Graw - Hill Book.
- Hersey, P. Blanchard, K.H. and Johnson, D.E. (2001). **Management of Organizational Behavior**. Utilizing Humanresources. 6th ed. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall.
- Hoy, K. and Miskel, G. (2001). **Education Administration : Theory , Research, and Practice**. 6th ed. New York : Random House.
- Kimmet, P. (2005). **The Politics of Good Governance in the Asean 4**. Master's thesis : Griggith University.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (April 1970). "Determining Sample Size for Research Activities," **Journal Education and Psychology Measurement**. 3 (30) : 607 - 610.
- Sashkin, M. (1988). **Visionary Leadership**. In J. Conger, R. (ed.) **Kananga and Associates Charimatic Leadership : The Elusive Factor in Organizational Effectiveness**. San Francisco, CA : Jossey - Bass.
- Sen A. (2003). **Human Security Now CHS Report**. New York : Oxford University Press.
- Sam. (2000). **Promoting Good Governance : Principles Practices and Perspective**. London : Commonwealth Scretarion.
- United Nations (UN). (21 August 2000). **World Summit for Social Development : Copenhagen Declaration on Social Development-Part C**. (Online). Available : <http://www.un.org>. 20 August 2016.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายสมศักดิ์ ทองเนียม	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18
2. นายสันติ มุกดาสนิท	ผู้อำนวยการ โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา จังหวัดระยอง
3. นายจร เวศ์คงดี	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านคลองทุเรียน จังหวัดระยอง
4. นางสาวศิริลักษณ์ วังทอง	ครู โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จังหวัดระยอง
5. นางสาวพรทิวา ตรีตุนา	ครู โรงเรียนสิงห์สมุทร จังหวัดชลบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๐๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ. เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวอุบลวรรณ ประจง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษายาทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวาร)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ที่ ๐ ๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๐๑๓๘

โทรสาร ๐๓๕๔๓ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๐๓๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ. เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวอุบลวรรณ ประจง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษายาทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาร่างขึ้น เพื่อใช้ในการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ที่ ๐ ๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๐๑๗๘

โทรสาร ๐๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๐๓๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ. เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านคลองทุเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวอุบลวรรณ ประจง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษายาทบาทการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถาม ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาส่งมาขึ้น เพื่อใช้ในการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๐๑๓๘

โทรสาร ๐๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๐๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ. เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวังจันทร์วิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวอุบลวรรณ ประจง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษายาทบาทการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถาม ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในโรงเรียนของท่านคือ นางสาวศิริลักษณ์ วังทอง เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๐๑๓๘

โทรสาร ๐๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๐๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ. เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสิงห์สมุทร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวอุบลวรรณ ประจง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษายาทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาส สุขกสิ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในโรงเรียนของท่านคือนางสาวพรทิวา ตรีตุนา เป็นผู้มีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๐๑๓๘

โทรสาร ๐๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๐๕๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ. เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยนางสาวอุบลวรรณ ประจง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษายาทบาทการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้เลือก สถานศึกษาของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงขออนุญาตนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาของท่าน

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นางสาวอุบลวรรณ ประจง เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

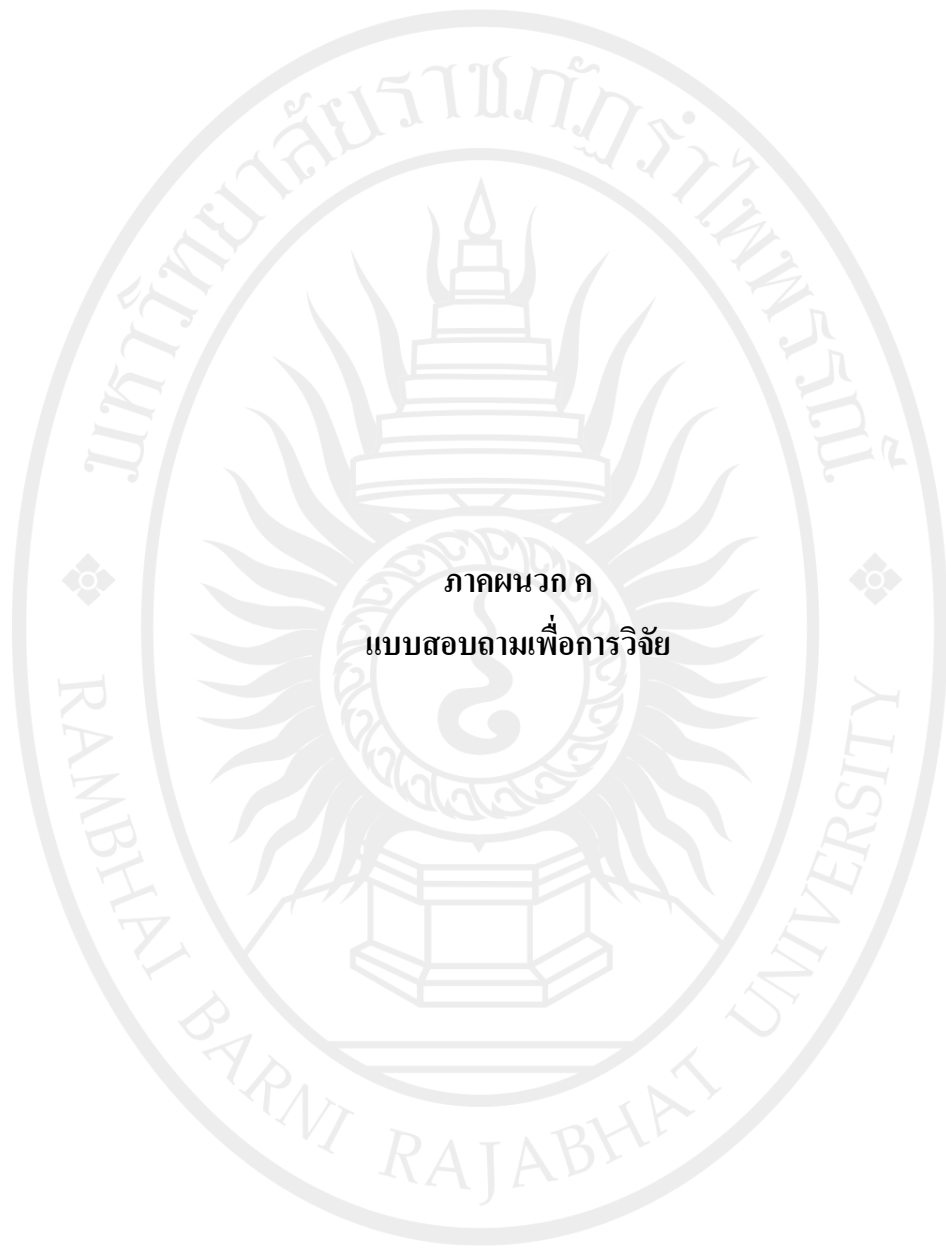
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรถศรีวรร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๐๑๓๘

โทรสาร ๐๓๕๔๗ ๑๐๖

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

คำชี้แจง

1. การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

2. แบบสอบถามฉบับนี้สำหรับสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

นางสาวอุบลวรรณ ประจง

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....ปี
2. ขนาดของสถานศึกษา
  - ( ) ขนาดเล็ก (นักเรียนตั้งแต่ 1 - 499 คน)
  - ( ) ขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 500 - 1,499 คน)
  - ( ) ขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
โปรดอ่านรายละเอียดเกี่ยวกับข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่า ผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานมีบทบาทการบริหารอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ
ให้ตรงกับระดับบทบาทการบริหารตามคะแนนซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับทักษะการบริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
0	การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	✓				

จากตัวอย่างข้อ 0 ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องมากที่สุด หมายความว่า การบริหารตาม
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าท่านมีความคิดเห็น
ว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นที่ผู้บริหารกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา		ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
หลักนิติธรรม						
1	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกฎระเบียบชัดเจน มีความถูกต้อง มีเหตุผล มีความทันสมัย บุคลากร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง					
2	การชี้แจงแนะนำแนวทางปฏิบัติตนที่ถูกต้อง ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้บุคลากร มีความเข้าใจตรงกัน					
3	การพิจารณาเรื่องใด ๆ โดยยึดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กับผู้ได้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมกัน					
4	การพิจารณาสั่งการมอบหมายงานโดยใช้ กฎหมายหรือกฎข้อบังคับด้วยความเป็นธรรม					
5	การใช้อำนาจหน้าที่และกฎระเบียบข้อบังคับ ภายใต้อำนาจ					
6	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างเสมอภาค					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีระเบียบ วินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพ					
หลักคุณธรรม						
8	การยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาค ในการปฏิบัติงานสะกั้ยื่นหยัดในความถูกต้อง					
9	มีความเป็นธรรมในการบริหารจัดการ เช่น การเลื่อนขั้นเงินเดือน การมอบหมายงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน ฯลฯ					
10	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร และ ผู้ร่วมงานด้วยความเป็นธรรมและมีใจเป็นกลาง					
11	ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีงาม					

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา		ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
12	ผู้บริหารปฏิบัติงานตรงต่อเวลา ทำงานด้วยความเสียสละ และอุทิศตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานที่กำหนดไว้					
13	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์จริงใจต่อผู้ที่ได้รับบัญชาในการปฏิบัติงานด้วยความสุภาพ อ่อนโยนและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
14	ผู้บริหารส่งเสริมและยกย่องบุคลากรที่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของสังคม					
หลักความโปร่งใส						
15	การจัดประชุมชี้แจง วางแผน การจ่ายเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบ					
16	การควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และพัสดุให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน					
17	การรายงานผลการปฏิบัติตามงาน/โครงการในการใช้งบประมาณที่ได้รับ					
18	การใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงาน/โครงการและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา					
19	การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาตามวัตถุประสงค์ของงาน/โครงการเพื่อเกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษา					

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา		ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
20	การปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกส่วนให้มีความโปร่งใส					
21	การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สื่อสารและทำความเข้าใจในวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายหน่วยงานชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
หลักการมีส่วนร่วม						
22	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนงานโครงการต่าง ๆ					
23	รับฟังความคิดเห็นของบุคลากร					
24	ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ					
25	ตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรชุมชน					
26	เปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนดำเนินงานของสถานศึกษา					
27	มีการแบ่งภารกิจของงานโดยกระจายตามความเหมาะสมของบุคลากรในสถานศึกษา					
28	ส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตย					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา		ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
หลักความรับผิดชอบ						
29	การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรและ ดำเนินงานของโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง					
30	มีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของ สถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบ					
31	แสดงความรับผิดชอบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับ โรงเรียน					
32	มีการคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียน					
33	การดำเนินการพัฒนาปรับปรุงการบริหารงาน ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง					
34	พร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากบุคคลหรือ หน่วยงานภายนอก					
35	สถานศึกษา มีการจัดองค์กรและโครงสร้าง ทางการบริหารที่ชัดเจนและมีคำสั่งมอบหมาย งานและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน					
หลักความคุ้มค่า						
36	การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศไว้อย่างเป็นระบบ สามารถนำไปใช้อย่างสะดวก รวดเร็ว					
37	การจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิด ประโยชน์สูงสุดแก่บุคลากรในการจัดการศึกษา					

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา		ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
38	การส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ ในท้องถิ่นมาจัดทำสื่อประกอบการเรียนการสอน					
39	การควบคุม ดูแล ตกแต่งและซ่อมแซมอาคาร สถานที่ให้อยู่ในสภาพการใช้งานได้อย่าง สม่ำเสมอ					
40	การวางแผนและสำรวจความถูกต้องในการใช้ วัสดุและอุปกรณ์ของบุคลากร เพื่อให้สามารถ นำไปใช้ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด					
41	การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นคุณภาพ และผลงานเป็นสำคัญ					
42	การส่งเสริมสนับสนุนการจัดบรรยากาศ ห้องเรียนอาคารเรียนและบริเวณโรงเรียนให้ สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่					

ภาคผนวก ง
คำดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 15 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ข้อ ที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
		หลักนิติธรรม							
1	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนด กฎระเบียบชัดเจน มีความถูก ต้อง มีเหตุผล มีความ ทันสมัย บุคลากร และผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	การชี้แจงแนะนำแนวทาง ปฏิบัติตนที่ถูกต้องตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้บุคลากร มีความเข้าใจตรงกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	การพิจารณาเรื่องใด ๆ โดยยึด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กับผู้ได้บังคับบัญชา อย่างเท่าเทียมกัน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
4	การพิจารณาสั่งการมอบหมาย งาน โดยใช้กฎหมายหรือกฎ ข้อบังคับด้วยความเป็นธรรม	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
5	การใช้อำนาจหน้าที่และ กฎระเบียบข้อบังคับภายใต้ กฎหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อ ครูอย่างเสมอภาค	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
7	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ ครูมีระเบียบวินัยตาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

จรรยาบรรณวิชาชีพ

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
หลักคุณธรรม									
1	การยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคใน การ ปฏิบัติงานและกล้ายืนหยัด ในความถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	มีความเป็นธรรมในการบริหาร จัดการ เช่น การเลื่อนขั้นเงินเดือน การมอบหมายงาน การ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ฯลฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็น ของบุคลากร และผู้ร่วมงานด้วย ความเป็นธรรมและมีใจ เป็นกลาง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	ผู้บริหารประพฤติตนเป็น แบบอย่างที่ดีงาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารปฏิบัติงานตรงต่อเวลา ทำงานด้วยความเสียสละ และ อุทิศตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ของหน่วยงานที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์จริงใจ ต่อผู้ที่ได้รับบัญชาในการ ปฏิบัติงานด้วยความสุภาพ อ่อนโยนและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
7	ผู้บริหารส่งเสริมและยกย่อง บุคลากรที่ประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างของสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
หลักความโปร่งใส									
1	การจัดประชุมชี้แจง วางแผน การจ่ายเงิน								
	งบประมาณอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	การควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบการทำบัญชีรายรับ- รายจ่าย และพัสดุให้ถูกต้องเป็น ปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	การรายงานผลการปฏิบัติ ตามงาน/โครงการในการใช้ งบประมาณที่ได้รับ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	การใช้จ่ายเงินของสถานศึกษา เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของงาน/โครงการและเป็น ประโยชน์ต่อการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของ สถานศึกษาตามวัตถุประสงค์ ของงาน/โครงการเพื่อเกิด ประโยชน์ในการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	การปรับปรุงกลไกการทำงาน ขององค์กรทุกส่วนให้มี ความโปร่งใส	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
7	การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สื่อสารและทำความเข้าใจ ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าหมายหน่วยงานชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
หลักการมีส่วนร่วม									
1	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำ แผนงาน โครงการต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	รับฟังความคิดเห็นของบุคลากร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วม ตัดสินใจในการดำเนินงาน โครงการต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	ตระหนักและเห็นความสำคัญ ของการมีส่วนร่วมของบุคลากร ชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	เปิดโอกาสให้บุคลากรและ ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและการวางแผน ดำเนินงานของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	มีการแบ่งภารกิจของงาน โดยกระจายตามความเหมาะสม ของบุคลากรในสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
7	ส่งเสริมการปกครองแบบ ประชาธิปไตย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
หลักความรับผิดชอบ									
1	การประเมินผลการปฏิบัติงาน ของบุคลากรและดำเนินงานของ โรงเรียน อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	มีการกำหนดปฏิทินการ ปฏิบัติงานของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่าง เป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	แสดงความรับผิดชอบเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
4	มีการคำนึงถึงผลประโยชน์ของ ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	การดำเนินการพัฒนาปรับปรุง การบริหารงานให้ มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	พร้อมที่จะรับการตรวจสอบจาก บุคคลหรือหน่วยงานภายนอก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	สถานศึกษา มีการจัดองค์กร และโครงสร้างทางการบริหาร ที่ชัดเจนและมีคำสั่งมอบหมายงาน และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
หลักความคุ้มค่า									
1	การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ไว้อย่างเป็นระบบสามารถ นำไปใช้อย่างสะดวก รวดเร็ว	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
2	การจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ บุคลากรในการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	การส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุ อุปกรณ์ในท้องถิ่นมาจัดทำ สื่อประกอบการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	การควบคุม ดูแล ตกแต่งและ ซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้อยู่ ในสภาพการใช้งานได้อย่าง สม่ำเสมอ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
5	การวางแผนและสำรวจ ความถูกต้องในการใช้วัสดุและ อุปกรณ์ของบุคลากร เพื่อให้ สามารถนำไปใช้ได้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นคุณภาพและผลงาน เป็นสำคัญ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
7	การส่งเสริมสนับสนุนการจัด บรรยากาศห้องเรียนอาคารเรียน และบริเวณโรงเรียนให้สามารถ ใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก จ
ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการศึกษายุทธศาสตร์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
หลักนิติธรรม		หลักคุณธรรม	
1.	0.68	1.	0.69
2.	0.68	2.	0.63
3.	0.69	3.	0.72
4.	0.48	4.	0.74
5.	0.61	5.	0.67
6.	0.79	6.	0.70
7.	0.69	7.	0.75
หลักความโปร่งใส		หลักการมีส่วนร่วม	
1.	0.68	1.	0.71
2.	0.73	2.	0.63
3.	0.69	3.	0.70
4.	0.73	4.	0.56
5.	0.73	5.	0.72
6.	0.57	6.	0.74
7.	0.61	7.	0.67
หลักความรับผิดชอบ		หลักความคุ้มค่า	
1.	0.49	1.	0.67
2.	0.67	2.	0.69
3.	0.71	3.	0.72
4.	0.72	4.	0.71
5.	0.65	5.	0.55
6.	0.66	6.	0.78
7.	0.68	7.	0.71

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 18 เท่ากับ 0.93
ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.48 - 0.79

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวอุบลวรรณ ประจง
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	108 หมู่ 8 ตำบลคลองปูน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา จังหวัดระยอง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2548	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2548	ครุศาสตรบัณฑิต ค.บ. (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2564	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี